

TURUN
YLIOPISTO

Aineenopettajan arviointiosaaminen ja päättöarvioinnin kriteerien käyttöönotto (AiOpe) 1.12.2020-30.11.2021

Koulutuksen vastuullinen johtaja Sari Koski, Turun yliopiston
Brahea-keskus, Areal Research and Development (@ utu.fi, 040
549 5891)

Sisällön asiantuntija FT Katriina Sulonen, opetuspäällikkö
Paraisten kaupunki

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 1

Miksi arvioinnin tarkastelua osana opetusta ja oppimista on tehtävä jatkuvasti ja useasta eri näkökulmasta?

TURUN
YLIOPISTO

- Käsitys oppimisesta, opettajuudesta, oppimiskäsityksestä vaikuttavat siihen, että näkemys arvioinnista oppimisen edistäjänä on keskeisessä roolissa
- Arviointi on oppilaan oikeus ja opettajan velvollisuus
- Opetussuunnitelmien rooli arvioinnissa on keskeinen
- Lainsäädännössä ohjeistus on jo pitkään painottanut arvioinnin kannustavaa ja ohjaavaa merkitystä sekä monipuolista toteutustapaa

TURUN
YLIOPISTO

Arviointi on muuttunut

- oppijan aktiivinen rooli
- formatiivinen arviointi on tärkeää
- arviointi on osa oppimaan oppimisen taitoja
- arviointi on osa oppimis- ja opetusprosessia
- arviointi ja palaute tukevat oppimista ja kehittävät osaamista
- arviointi on kriteeriperustaista

N. Ouakrim- Soivio, 2019. Vesalainen, M. & Huhtala, A. 2018

Miksi, prosessi, pedagogiikka 1/3

Miksi?

- Koulutuksen arviointineuvosto jo vuonna 2010: "Oppilaan arvioinnin kriteereitä tulisi kehittää esim. lisäämällä arvioinnin kannustavuutta, yhdenmukaisuutta ja oikeudenmukaisuutta"
- POPS:n mukaan oppilaalla on oikeus saada monipuolista, kannustavaa, oikeudenmukaista arviointia ja opettajalla on velvollisuus toteuttaa sitä (POPS 2020, 4-6)
- Arvioinnilla voidaan vaikuttaa suoraan ja välillisesti oppijoiden työprosessihin ja oppimistuloksiin, arviointi ja arvosanat kiinnostavat oppijoita. Käyttäytymisen arvosana → motivaatio. (Karvi 2019, 133-134)
- Arviointi ja arvioinnilla saatu tieto on väline opetuksen kehittämiseen

oppija = opiskelija, oppilas

Miksi, prosessi, pedagogiikka 2/3

Prosessi

- "Että tietää, minne on menossa"
- Opetusmenetelmät ja työtavat muuttuneet sekä kehittyneet
- Arviointikäytännöt muuttuneet vähemmän suhteessa opetusmenetelmiin
- Arviointia on muutettava, jos haluaa muuttaa oppimista
- Pedagoginen arviointiajattelu ja oppimiskäsitys vahvistavat arvioinnin merkitystä oppimista edistävänä asiana
- Opettajien tekemä yhteistyö lisääntynyt ja koulujen arviointikulttuuri on saanut uuden merkityksen

Miksi, prosessi, pedagogiikka 3/3

Pedagogiikka (oppija keskiössä)

- Opettajuus 2020 – luvulla, on muuttunut sitten 2010 – luvun
- Opettajan ammatillinen kasvu ja pedagoginen ajattelu on jatkuva prosessi
- Laaja- alainen osaaminen opetuksen ja kasvatuksen tavoitteena varhaiskasvatuksesta lukiokoulutukseen
- Tavoitteiden merkityksen oivaltaminen arvioinnissa
- Kehittävä arviointi kuuluu myös oppimisen ja osaamisen arviointiin (olosuhteiden erilaisuus, joustavuus, arviointituloksia ei saa irrottaa omista yhteyksistään, sidosryhmien merkitys, kokonaisvaltaisuus, siirrettävyys) (Atjonen P. 2015, 159)
- "Arviointiosaaminen on oikeasti opettajuutta ja sen oikeanlaista tarkastelua, oppijan kohtaamista, työtapojen valintaa opetusryhmän mukaisesti"

Arvioinnin kohteet

POPS 2014 ja 2020 arvioinnin kohteet ovat

- OPPIMINEN ja OSAAMINEN (oppiminen, osaaminen, laaja-alainen osaaminen, monialaiset oppimiskokonaisuudet)
- TYÖSKENTELY (esim. tiedonhankintataidot)
- KÄYTTÄYTYMINEN

Lukiossa käyttäytymisen arviointia ei tehdä

LOPS 2019 arvioinnilla on kaksi tehtävää

- Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen (form.arv.)
- Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden näkyväksi tekeminen (summ.arv.)

Oppimisen ja osaamisen arviointi

- Oppimisen arviointi liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja siitä annettavaan palautteeseen (*feedforward* ja *feedback*)
- Osaamisen arviointi kohdistuu tiedolliseen ja taidolliseen osaamisen tasoon
- Vuosiluokkaistamisen keskeinen merkitys tavoitteissa
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan osana oppiainetta
- Monialaiset oppimiskokonaisuudet arvioidaan niinkään osana oppiainetta
- Oppimisen arviointi on pääasiassa opintojen aikaista arviointia, kun taas osaamisen arviointi liittyy vuosiluokan päätteeksi annettavaan arviointiin ja päättöarviointiin

Työskentely

- POPS 2020: Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa (s.6). Näitä asioita on kirjattu oppiaineiden tavoitteisiin.
- Työskentelytaitoja tulee myös opettaa, kun niitä arvioidaan
- Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia, työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisinä.
- Vuosiluokkaistamisen merkitys työskentelylle asetetuissa tavoitteissa

TURUN
YLIOPISTO

Työskentelytaidoille asetettuja tavoitteita - Esimerkkejä

Taito suunnitella työskentelyään

- Opiskelun kohteena olevan asian hahmottaminen
- Opiskeltavien sisältöjen suunnittelu
- Omien tavoitteiden hahmottaminen ja valintojen perusteleminen

Taito säädellä työskentelyään

- Omien tavoitteiden ja edellytysten tiedostaminen
- Aikaisemman opitun tunnistaminen
- Omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen
- Sopivien opiskelutapojen ja – strategioiden valitseminen
- Uskallus luovuuteen

TURUN
YLIOPISTO

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan myös

Taitoa työskennellä

- Kysymysten asettaminen
- Työtapojen hallitseminen
- Tehtävien rajaaminen
- Tiedonhankintaa erilaisilla menetelmillä
- Itsenäistä työskentelyä
- Yhteis- ja vuorovaikutustaitoja
- Opitun tiedon soveltamista

Ehkä myös näitä

- Taitoa arvioida omaa työskentelyään
 - Taitoa arvioida omia tavoitteitaan
 - Vastuullisuutta
 - Oman oppimisprosessin edistymisen tiedostamista
- Jotka näyttäytyvät ja todentuvat eri tavalla eri oppiaineissa, eri vuosiluokilla

Käyttäytyminen

- Paikallisesti laaditaan käyttäytymisen tavoitteet, jotka perustuvat koulun toimintatapoihin, tilannetietoiseen käyttäytymiseen, hyviin tapoihin ja järjestyssääntöihin (POPS). Näiden tulee olla oppilaille ymmärrettäviä.
- Jos oppilaan käyttäytymiseen liittyy erityistarpeita, tulee nämä kirjata oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:n, jotta nämä voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Käyttäytymiseen arviointia ei saa sekoittaa työskentelytaitojen eikä oppimisen arviointiin (esim. päättöarvioinnin kriteerit).
- LOPS 2019, luku 4.4: suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä, luku 4.3 opiskeluhoolto.

Käyttäytyminen, pohdittavaa

- Tavoitteilla ja kriteereillä tulee olla linkki koulun **toimintakulttuuriin**
- Vuorovaikutus, ilmapiiri, arkikäytännöt, oppimisympäristö, arvot, asenteet ja tavat eli aikuiset välittävät käyttäytymisen malleja omalla toiminnallaan ja rakentavat toimintakulttuuria
- Käyttäytymisen kriteereille tulee olla mittarit
- Huoltajien ja oppijoiden osallistaminen sekä käyttäytymisen merkityksellisyyden korostaminen
- Paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjataan käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet sekä arviointikriteerit

Opettajan arviointiosaaminen

Professori Päivi Atjonen on määritellyt seuraavia asioita, jotka opettajan tulisi osata oppimisen ja osaamisen arvioinnissa: "Opettajan tulee tuntea keskeinen arviointikäsitteistö, erilaisia arviointimenetelmiä ja niiden kehittämistä, arvioinnin laatuvaatimuksia ja oppimisen traditionaalisen mittaamisen vaihtoehtoja sekä omata kykyä käyttää arviointituloksia opetuksensa kehittämiseen".

Atjonen, P. 2017. Arviointiosaamisen kehittäminen yleissivistävän koulun opettajien koulutuksessa – opetussuunnitelmatarkastelun virittämiä näkemyksiä. Teoksessa V.Britschgi & J.Rautopuro (toim). Kriteerit puntarissa. Suomen kasvatustieteellinen seura. Kasvatusalan tutkimuksia 74, 152.

Opettajan työssä tämä tarkoittaa

Opettaja tarvitsee

- oppiaineeseen liittyvää sisältötietoa
- tietoa opetuksen tavoitteista
- yleistä pedagogista tietoa
- pedagogista sisältötietoa
- opetussuunnitelmatietoa
- tietoa oppijoista
- tietoa kasvatuksen ja opetuksen kontekstista
- tietoa kasvatustavoitteista ja -arvoista

Opettajan itsearviointi käytännön toiminnasta opetustilanteessa 1/2

TURUN
YLIOPISTO

1. Erilaiset oppilaat saavat kiitettävän arvosanan. Mitkä asiat vaikuttavat kiitettävään arvosanaan?
2. Erilaiset oppilaat saavat välttävän arvosanan? Mitkä asiat vaikuttavat välttävään arvosanaan?
3. Miten arviointi edistää oppilaan kasvua ja kehitystä?
4. Kun suunnittelet kirjallista koetta, niin mitä asioita pidät tärkeänä tehtäviä suunnitellessa?
5. Mihin asioihin kiinnität huomiota, kun havainnoit oppilaitasi?
6. Miltä oppimisen arviointi tuntuu?
7. Mitä merkitystä arvioinnilla on?
8. Mitä mieltä olet arvioinnin jaottelusta: opintojen aikaiseen ja päättöarviointiin?
9. Entä arviointi numeroin tai sanallisena?
10. Minkälaisia arviointitapoja käytät ja miksi?
11. Miten keskustele ja kerrot oppilaille erilaisista arviointitilanteista?
12. Minkälaiset tehtävät ja arvioinnin menetelmät ovat mielestäsi huonoja tai hyviä? Miksi?
13. Minkälaisia taitoja oppiaineesi "hallitseminen" edellyttää oppilailta?
14. Miten arvioit edellä esittämiäsi taitoja?
15. Minkälaisia kirjallisia kokeita käytät?
16. Miten annat palautetta oppilaalle?
17. Kuinka usein arvioit oppilaita?
18. Miten kirjaat, kun arvioit?

Opettajan itsearviointi käytännön toiminnasta opetustilanteessa 2/2

TURUN
YLIOPISTO

19. Kuinka usein annat oppilaalle suullista palautetta?

20. Kerro käyttämistäsi arviointitavoista ja menetelmistä.

21. Mitä hyötyä on itsearvioinnista?

22. Mitä haittaa on itsearvioinnista?

23. Millä tavoin yrität (itse) oppia uuden asian?

24. Mistä tiedät, että olet oppinut sen?

25. Mikä työtapana on mielestäsi tehokkain oppimisen kannalta?

26. Miten oppimista voi oppia?

27. Miten opettaja voi vaikuttaa oppimaan oppimisen taitoihin?

Asteikko 1-4

(1. En tunne osaavani, 2. Osaan jonkin verran, 3. Osaan varmasti, 4. Osaan opastaa myös muita)

1. Toimin oppimisen aktivoijana

2. Teen oppimisen tavoitteet näkyväksi oppijoiden kanssa

3. Teen oppimisen tavoitteet näkyviksi huoltajien kanssa

4. Suunnittelen oppimistehtäviä hyödyntäen pedagogisia malleja

5. Suunnittelen oppimistehtäviä, jotka edistävät ajattelun kehittymistä

6. Käytän erilaisia menetelmiä ja työtapoja oppijan oppimisprosessin ohjaamiseen

7. Tarjoan valinnan mahdollisuuksia motivaation lisäämiseksi

8. Sitoutan oppilaat itse – ja vertaisarviointiin

Työpajatehtävä

1. Tarkastele Päivi Atjosen esittämiä asioita, jotka liittyvät opettajan arviointiosaamiseen.
2. Ota tämän jälkeen esille listaus, joka liittyy opettajan itsearviointiin käytännön toiminnasta opetustilanteissa.

Voit ottaa tarkastelun näkökulmaksi, joko oman oppiaineesi tai vuosiluokan, jota opetat (tai molemmat).

Käy listaa systemaattisesti läpi ja reflektoi omaa toimintaasi.

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 2

TURUN
YLIOPISTO

Paikallisten käytänteiden ohjaavuus

- Kunnan arviointikulttuuri: kunnan koko, kouluverkko, taloudelliset resurssit, alueellinen yhteistyö, opetuksen käytännöt
- Koulun arviointikulttuuri: rehtorin rooli keskiössä, opettajuus, oppilasmäärä, täydennyskoulutus, teknologia, sidosryhmäyhteistyö, arviointiosaaminen
- Oppiaineen arviointikulttuuri: erilaisten arviointimenetelmien ja työtapojen käyttö, pedagogiikka, opettajien koulutus, digitaalisuus
- Vuosiluokkien arviointikulttuuri: oppilaiden ikätaso

Arviointiasiat kirjataan opetussuunnitelmaan!

Eri toimijat, erilainen näkökulma arviointiin

- Oppilas: itsearviointi ja vertaispalaute. Oppilaiden tulisi oppia näkemään arvioinnissa ne asiat, jotka edistävät ja vahvistavat oppimista ja osaamista
- Opettajuus ja opettajan pedagoginen arviointiajattelu
- Paikallista arviointiosaamista edistävät: vahva pedagoginen johtajuus, yhteinen keskustelu, yhteissuunnittelu, kodin ja koulun yhteistyö
- Paikallista arviointiosaamista estävät: lapsi- ja oppilasryhmien moninaisuus, oman työn priorisointi kehittämistyössä, hyviä käytänteitä ei jaeta, riittämätön täydennyskoulutus, työaikajärjestelyt, talous"

Kts. Venäläinen, Saarinen jne. 2020. Näkymiä OPS-työn varrelta, 148-163.

TURUN
YLIOPISTO

Päätöarvioinnissa

Toteutuu:

Yhdenvertaisuus, oikeudenmukaisuus, tavoitteiden ohjaavuus, avoimuus, suunnitelmallisuus, näyttöihin perustuva monipuolinen osaaminen

Tätä vahvistaa:

Yhteiset ja selkeät ohjeet, oikeiden käsitteiden käyttäminen, normiohjauksen selkeys, paikallinen tuki, nivelvaiheyhteistyö, arvioinnille annettu aika

Kaikki lähtee tavoitteista

Jo vuonna 1981 todettiin, että

1. Opetuksen tavoitteet on tunnettava. Samoin on tunnettava OPS ja oivallettava, mikä merkitys tavoitteilla on opetuksessa.
2. Tavoitteet on tulkittava toiminnaksi. Opettajan persoonallisuus välittää tulkintaa eteenpäin. Ainoastaan selkeät tavoitteet voi tulkita samalla tavalla.
3. Tavoitteet on myös sisäistettävä, jolloin niiden on mahdollista ohjata opettajan käyttäytymistä ja didaktisia ratkaisuja.

(Kansanen & Uusikylä 1981)

Tavoitteista

- Opetuksen tavoitteet: *focus* on opetuksessa, opettajan toiminnassa (*objectives*). Arvioidaan opetusta, opetuksen toteutumista.
- Oppilaan oppimisen tavoitteet: on johdettu opetuksen tavoitteista, mitä odotetaan oppilaan oppivan, *focus* on oppilaassa (*outcomes*). Arvioidaan oppilaan oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.
- Osaamisen kuvaus: miten osaaminen näkyy? (näytöt, *evidence*)

Huom! Laissa puhutaan opetuksen tavoitteista, ei oppimisen tavoitteista

- Minkälaisilla teoilla meidän koulun em. käytänteitä on vahvistettu? Mistä on syntynyt eniten keskustelua?
- Antavatko normit (POPS, LOPS, lait, asetukset) riittävän ohjeistuksen?

Kurkistus kriteerityöhön

Prosessi alkoi 2018, mukana asiantuntijoita, opettajia, OPH:n virkamiehiä, tutkijoita.

Taustaa kriteerityölle:

- OPS:n perusteissa on osaamisen kuvaus arvosanalle 8, myös 6. vuosiluokan päätteeksi
- Kuntien ja koulujen arviointikäytännöissä ja periaatteissa on todettu olevan merkittäviä eroja
- Tarve arvosanan 5 kriteerille
- Joissain kunnissa tehty paikallisia kriteereitä eri arvosanoille
- yhdenvertaisuus, oikeudenmukaisuus, samalla osaamisella sama arvosana (tasapuolinen mahdollisuus jatko - opintoihin). Kriteerit sisällytetään sellaisenaan osaksi paikallista opetussuunnitelmaa
- linjassa perusteiden luvun 6 kanssa

Opetussuunnitelmassa esille nousseita asioita

TURUN
YLIOPISTO

- "Suhteuttavat" ilmaiset (silloin tällöin, jonkin verran, joitakin) ovat ongelmallisia
- Arvosanan 8 osaaminen eri tasoista eri oppiaineissa
- Jatkumon puute 6. luokka → päättöarviointi
- Krahtwohl & Andersonin taksonomian hyödyntäminen
- Kriteerit eivät saa olla valmistuttuaan liian vaikeaselkoisia ja työläitä oppimisen arvioinnissa

Kriteerityöpajat alkoivat talvella 2019

Käytettävyystarkastelu syksyllä 2019 (suomen kieli ja kirjallisuus, svenska och litteratur, matematiikka, A1 englanti, kotitalous, yhteiskuntaoppi), 232 opettajaa 90 eri koulusta

Kommentointikierros elokuu 2020

Kriteerit hyväksyttiin 31.12.2020, käyttöön lv 2021-2022

Kriteerityön aikana tarkasteltava huolellisesti

- Osaamistasojen johdonmukaisuus
- Kokonaisuus arvosanasta 5 arvosanaan 9
- Opettajia kuultava prosessin aikana
- Toimeenpanolla tarvitaan kouluissa ja kunnissa tukea ja koulutusta
- Asenne- ja arvotavoitteita ei arvioida, voidaan kirjoittaa esim. "ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia".
- Oppimisen tavoite → oppilaan toimintaa kuvaava verbi, muutoinkin verbien valinnoissa tulee olla huolellinen (esim. tutkia → havainnoida)

Verbejä osaamisen tunnistamiseen

Oppilas päättöarvosanaa annettaessa...

- tunnistaa, nimeää, toimii ohjattuna **5**
- tunnistaa, nimeää, muistaa, **osallistuu 6**
- tunnistaa, nimeää, muistaa, osallistuu, **luokittelee, ennakoi, toistaa 7**
- tunnistaa, nimeää, muistaa, osallistuu, luokittelee, ennakoi, toistaa, **soveltaa 8**
- tunnistaa, nimeää, muistaa, osallistuu, luokittelee, ennakoi, toistaa, soveltaa, **perustelee 9**
- tunnistaa, nimeää, muistaa, osallistuu, luokittelee, ennakoi, toistaa, perustelee, **analysoi, reflektoi 10**

TURUN
YLIOPISTO

Verbeistä osaamisen kuvauksiin

Arvosanojen jatkumoiden logiikan tulee toimia

- Yksinkertaisesta monimutkaiseen
- Konkreettisesta abstraktiseen
- Tutusta uuteen, vieraaseen
- Yksittäisestä laajaan, useaan
- Matalasta vaativaan
- Ohjatusta toiminnasta itsenäiseen

(Minna-Riitta Luukka 4.3.2020)

TURUN
YLIOPISTO

Opetussuunnitelma ohjaa arviointia

Opetussuunnitelman paikallisessa osuudessa tulee määritellä yleiset ja oppiainekohtaiset periaatteet, myös arviointiin liittyen.

Näitä ovat esimerkiksi: arvioinnista tiedottaminen, huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, miten arvioinnista saatua tietoa käytetään opetuksen kehittämisessä, nivelvaiheyhteistyö arvioinnissa.

Oppimisen arvioinnin tulee vastata vallitsevaa tieto- ja oppimiskäsitystä. Tämän mukaan oppiminen on sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan. Arviointi kulkee tässä koko ajan mukana.

Työpajatyöskentely

1. Tarkastele valitsemasi oppiaineen paikallisessa opetussuunnitelmassa olevia opetukselle asetettuja tavoitteita. Tavoitteet kuvaavat aiottua lopputulosta, eivät ole sisältöjä.

Vuosiluokkaistaminen: mitä muutoksia olette tehneet vuosiluokkaistamiseen sen jälkeen, kun paikallinen OPS hyväksyttiin?

2. Ota esille 31.12.2020 hyväksytyt perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerit. Oppiaineen opetuksen tavoitteille (OPS perusteet) pitäisi löytyä "vastine kriteereistä". Alleviivaa näitä vastineita.

Esimerkki: kotitalous TI "ohjata oppilasta suunnittelemaan..."

- *Oppimisen tavoite: oppilas oppii suunnittelemaan*
- *Arvioinnin kohde: työn suunnittelu*
- *Kuvaus arvosanalle 5: oppilas tarvitsee paljon ohjausta suunnittelussa*

3. Työskentely. Alleviivaa ne oppiaineen tavoitteet, joissa on selkeästi löydettävissä työskentelyyn liittyviä tavoitteita.

4. Kriteereitä laadittaessa huomattiin toisinaan, että opetuksen tavoitteita olisi pitänyt voida muuttaa.

Huomaatteko vastaavaa? Ovatko jotkut oppiaineen opetuksen tavoitteet sellaisia, että muutos olisi tarpeen? OPS-perustetyö alkoi 2012 ja perusteet hyväksyttiin 2014.

5. Minkälaisilla teoilla meidän koulun oppimisen ja osaamisen arviointiin liittyviä käytänteitä on vahvistettu?

Mistä on syntynyt eniten keskustelua?

Antavatko normit (POPS, LOPS, lait, asetukset) riittävän ohjeistuksen?

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 3

Kriteeriperustainen arviointi 1/2

Tavoittaako oppimisen ilon ja edistymisen sekä arvostuksen oppimiseen ja arviointiin?

- 1990-luvun lopulla ohjeistus kriteeriperustaiseen arviointiin, jo OPS-2004 päättöarvioinnin kriteerit esitettiin velvoittavana normina
- kriteerit vrt. ylioppilaskokeet: hyvän vastauksen kuvaus
- kriteeriperustainen, suhteellinen vai näiden sekoitus? Ajankohdan ja oppimiskäsityksen vaikutus

Kriteeriperustainen arviointi 2/2

- kriteerit ovat tavoitteisiin perustuvia arvioinnin välineitä, joiden avulla arvioinnista saadaan läpinäkyvää, yhdenvertaista ja ymmärrettävää
- keskeistä on se, että kriteerit merkitys ja sisältö on yhdessä ja etukäteen selvitetty. Näin myös arvioinnista saadaan mahdollisimman luotettavaa
- POL 628/1998, asetus 852/1998 ja opetussuunnitelman perusteet edellyttävät, että oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin eikä toisiin oppilaisiin tai heidän osaamiseensa
- tavoitteet ovat tärkeässä roolissa, kun seurataan oppimisen ja osaamisen edistymistä sekä itsearviointin kehittymistä

Kriteeriperustainen arviointi 2/2

- kriteerit ovat tavoitteisiin perustuvia arvioinnin välineitä, joiden avulla arvioinnista saadaan läpinäkyvää, yhdenvertaista ja ymmärrettävää
- keskeistä on se, että kriteerit merkitys ja sisältö on yhdessä ja etukäteen selvitetty. Näin myös arvioinnista saadaan mahdollisimman luotettavaa
- POL 628/1998, asetus 852/1998 ja opetussuunnitelman perusteet edellyttävät, että oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin eikä toisiin oppilaisiin tai heidän osaamiseensa
- tavoitteet ovat tärkeässä roolissa, kun seurataan oppimisen ja osaamisen edistymistä sekä itsearviointin kehittymistä

Taksonomiat ja kriteeriperustainen arviointi

- Taustalla jo 1980-luvultakin tuttu Bloomin taksonomia (tiedollinen, taidollinen ja tunneperäinen osa-alue arvioinnissa ja osaamisessa)
- Bloomin taksonomia ei kuitenkaan ota riittävästi huomioon oppimisen prosessimaista luonnetta eikä oppimiskäsityksen vaikutusta arvioinnissa
- Bloomin taksonomiassa käytössä olevat verbit voivat olla "käskeviä" (vrt. OPS 2004)
- Anderson & Krathwohlin luoma taksonomiassa on enemmän erilaisia tasoja sekä esimerkkejä tavoitteiden muuttumista toiminnaksi. Tiedon ulottuvuutta ja prosessimaisuutta on myös mahdollisuus tarkastella monimuotoisesti sekä oppimisen että osaamisen arvioinnissa (muistaa, ymmärtää, soveltaa, analysoi, arvioi, luo, faktatieto, käsitetieto, menetelmätieto, metakognitiivinen tieto)
- Anderson & Krathwohlin luoma taksonomia soveltuvuus eri oppiaineisiin vaihtelee
 - kielet ja eurooppalainen viitekehys
 - äidinkieli ja kirjallisuus osin eurooppalainen viitekehys, osin A & K
 - MA, BI, GE, FY, KE, TT, HI, YH, ET, taito- ja taideaineet, soveltuvien osin A & K

Taksonomia-ajattelu arvioinnissa

Plussat

- perustuu tavoitteisiin ja yhdessä harjoiteltuihin sekä opittuihin asioihin
- erityyppinen tieto ja osaaminen tulevat osaksi arviointia
- arvioinnin perusteet selvitetään etukäteen kaikille toimijoille
- erilaiset "osaamiset" voivat kompensoida toinen toisiaan
- yhdenmukainen arviointi kaikille, objektiivisuus paranee
- oppilas voi "arvottaa", mitä tasoa tavoittelee?
- soveltuvuus opetuksen suunnitteluun?

Miinukset

- vaatii aikaa ja vaivaa
- asenteiden ja työskentelytaitojen arviointi voi jäädä hataralle pohjalle

Opettajien näkemyksiä OPS 2014 perusteiden päättöarvioinnin kriteereistä

TURUN
YLIOPISTO

- opettajien OPS 2014 tietämys ja siihen liittyvä päättöarvioinnin tietämys hyvä
- päättöarvioinnissa tehdään yhteistyötä kollegan kanssa (40%), kuitenkin reilu neljännes teki harvoin tai ei ollenkaan yhteistyötä
- alueellista päättöarviointiin liittyvää yhteistyötä ei juurikaan tehdä
- opettajat kokivat olevansa aktiivisia arviointitoiminnan kehittäjiä, kuitenkin arvioinnin kehittäminen ei ole edennyt samalla tavalla kuin opetuksen kehittämisen

OPS2014 kriteereistä

- toimivuutta pidettiin kohtalaisena (MA-opettajat kriittisimpiä)
- kriteerejä käytetty paljon tai erittäin paljon, 10% opettajista oli käyttänyt vain vähän (Karvi 2000:7)

Kun selvitettiin opettajien (N= 2000) näkemyksiä, mitkä asiat vaikuttavat oppiaineen arvosanaan:

- 58 % oppisisällöt
- 42 % oppimisen tavoitteet
- 39 % OPS:n arviointikriteerit ja hyvän osaamisen kuvaus

TURUN
YLIOPISTO

Näiden lisäksi

Erityisesti 9. luokan opettajien mukaan, arvosanaan vaikuttavat

- työskentelytaidot
- oppijan asenne ja motivaatio
- muut taitotasokuvaukset
- oppijan harrastuneisuus ja/tai koulun ulkopuolella osoitettu osaaminen
- luokan/ryhmän osaamistaso

Karvi 2019. "Että tietää, minne on menossa".

Yleisiä kommentteja ja näkemyksiä päättöarvioinnin kriteereistä

Karvin (2019) toteuttaman kriteerien toimivuusarvioinnin mukaan

- opettajat kokivat, että kriteerien kehittämistyö on tärkeää, erityisesti arvosanan 5 kohdalla. Kriteeristö antaa tukea ja työkaluja arviointiin, helpottaa päättöarvosanan antamista sekä lisää oppilaiden yhdenvertaisuutta
- kriteeristön laajuus ei saa nousta esteeksi käytölle, sillä aineopettajalla voi arvioitavana suuriakin oppilasmääriä ja liian laaja kriteeristön myötä käyttö voi jäädä pintapuoliseksi
- kriteerien käyttöönoton jälkeen niiden vaikutusta oppilaiden yhdenvertaisuuteen tulee seurata ja arvioida

Opettajien näkemyksiä päättöarvioinnin kriteerien uudistamisesta

TURUN
YLIOPISTO

"Uskon muutoksen helpottavan päättöarvosanan antamista ja tuovan tasalaatuisuutta ja yhdenvertaisuutta oppilaiden arviointiin. On hienoa, että opettaja saa tarkemman työkalun päättöarvosanan antamiseen."

- Huolena kuitenkin työmäärän lisääntyminen, varsinkin kun oppiaineen tavoitteita voi olla 20, opetettavia aineita 2-3, opetusryhmät suuria ja heterogeenisiä.
- Kriteereitä arvosanalle 5 pidettiin yhtenä tärkeimmistä seikoista

Kriteerien on täytettävä seuraavat näkemykset

- Kriteerit eivät saa olla tulkinnanvaraisia vaan niiden tulee olla konkreettisia, selkeitä ja ymmärrettäviä
- Kriteerien laajuutta tulee tarkastella ja arvioida
- Opettajat tarvitsevat tukimateriaalia ja koulutusta (lukuohjeet, mallitehtäviä, esimerkkejä)
- Opetuksen järjestäjän ja rehtorin on huolehdittava siitä, että jokainen opettaja tutustuu ja perehtyy kriteeristöön sekä tekee arviointiin liittyvää yhteistyötä
- Kriteeristön toimivuutta tulee seurata ja arvioida

Kun opettaja arvioi

- opettajan omat kokemukset arvioinnista vaikuttavat taustalla
- opettajan tiedon- ja ihmiskäsitys ohjaa opetusta ja arviointia
- arviointitiedon subjektiivutta ei voi ohittaa
- määrällisen ja laadullisen arvioinnin pulmaa ei ole helppo ratkaista
- tietojen ja taitojen arvioinnin yhteensovittaminen eri oppiaineissa
- oman tieteenalan näkemys arvioinnista ohjaa opettajankoulutuksen myötä
- opettajan tietämys opetussuunnitelmasta, arvioinnin vaikutuksesta työtapoihin sekä OPS:n pedagogiset lähtökohdat ohjaavat koko arviointiprosessia

Työpajatehtävä

1. Tutustu huolella Anderson & Krathwol taksonomia taulukkoon, erityisesti taulukon verbeihin.
2. Valitse yksi oppiaineen tavoite ja sille sisältö.
3. Lähde avaamaan tätä tavoitetta arvioinnin näkökulmasta siten, että saat jokaiseen ruudukon kohtaan yhden käytännön esimerkin.
4. Arvioi taulukon käytettävyyttä:
 - päättöarvioinnin, opetuksen suunnittelun ja arvioinnin "näkyvyyden" näkökulmasta

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 4

Arvioinnin eri ulottuvuudet

- **Diagnostista** arviointia toteutetaan oppimisprosessin alussa, on usein kuvailevaa ja laadullista
 - **Formatiivinen** arviointi on oppimisprosessin aikaista arviointia, joka tekee oppimisprosessin näkyväksi
 - **Summatiivinen** arviointi on osaamisen arviointia
- nämä kaikki kehittävät oppimaan oppimisen taitoja

Miltä näyttää arvioinnin formatiivisuus?

- **Opettajat** mielestään: antavat riittävästi aikaa osaamisen osoittamiseen, arvioivat oppijoiden työskentelyä koko oppimisprosessin ajan, kiinnittävät oppijoiden huomiota oppimistapoihin ja niiden kehittämiseen
- **Oppijat** mielestään: saavat kohtuullisesti rakentavaa ja yrittämään rohkaisevaa palautetta, saavat kohtuullisesti oppimistapoihinsa ohjausta, näkevät monet formatiivisen arvioinnin käytänteet huonommin toteutuviksi kuin opettajat
- **Huoltajat** mielestään: tunnistavat opettajan antaman ohjauksen ja palautteen kannustavaksi ja rakentavaksi, katsovat opettajan antavan riittävästi lapselleen aikaa osaamisen osoittamiseen

TURUN
YLIOPISTO

Formatiivinen arviointi POPS2020

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan edistymistä suhteessa tavoitteisiin, formatiivinen arviointi on osa opetusta.

Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta (*feedback* ja *feedforward*).

Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia.

Huoltajille ja oppilaalle annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.

TURUN
YLIOPISTO

Formatiivinen arviointi LOPS2019

Opintojakson aikana annettava palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi sekä vertaisarviointi, auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.

Formatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan.

Opettajanäkökulma formatiivisessa arvioinnissa

Opintojen aikaisessa arvioinnissa: Tavoitteiden ja kriteerien selventäminen

- ohjata oppilasta hänen pohdinnoissaan
- auttaa näkemään oppilaan vahvuuksia, kehittämiskohteita ja edistymistä
- auttaa havainnoimaan omaa toimintaansa realistisesti sekä kannustaa kokeilemaan, korjaamaan tai jatkamaan toimintaansa saadun palautteen avulla
- saa palautetta omasta opetuksestaan ja ohjaamisestaan ja tarvittaessa muuttaa toimintaansa

TURUN
YLIOPISTO

Oppilasnäkökulma formatiivisessa arvioinnissa

Tavoitteiden ymmärtäminen omaa oppimista ohjaavina, motivoivina, kehittävinä ja toteavina asioina

Oppilas havainnoi ja pohtii esimerkiksi:

- Omaa oppimistaan
- Missä ja miten hän on onnistunut?
- Miten hänen tulisi vielä parantaa toimintaansa?
- Miten hän on edistynyt?
- Miten hänen tulisi vielä toimia saavuttaakseen asetetut tavoitteet?
- Miten oppilas näkee ja oivaltaa sisällöt tavoitteiden saavuttamisessa?

Ohjaus ja palaute oppimisen edistäjänä

- Ohjaus (*feedforward*) : ohjaa ja auttaa eteenpäin, on ennakointia
- Palaute (*feedback*): kertoo jo toteutuneesta oppimisesta

Palautteen pitäisi kertoa, mikä on ollut tavoite, missä ollaan tällä hetkellä ja miten tavoitteeseen päästään (Atjonen 2007)

- Tarvitaan sellaista palautetta, kehittävää arviointia, joka ei jää taaksepäin katsovaksi vaan vie eteenpäin

Palaute ja oppimiskäsitys

Kertausta:

- Behaviorismi: numeroarvostelu, määrällinen arviointi, opettaja arvioi
- Konstruktivismi: itsearviointi, miten opitaan, laadullinen arviointi, opettaja ja oppilas arvioivat yhdessä

Entä nyt: arvioidaan yhdessä, oppimisen edistäminen, oikeudenmukainen ja monipuolinen arviointi (kriteerit)

Ohjaava palaute on opettajan keskeinen pedagoginen keino oppilaan koko kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Opettaja etsii rooliaan ohjaamisen ja oma-aloitteisuuden tukemisen välillä (Syrjäläinen 2015)

Feedback tai feedforward

(Gonzales 2018)

FEEDBACK	FEEDFORWARD
Vahvistaa, mitä oppilas jo tietää <i>"olet tosi hyvä tässä"</i>	Kehittää lahjakkuutta <i>"Harjoittelisitko tätä?"</i>
Osoittaa ongelmia <i>"Juttu ei toimi siksi.."</i>	Laajentaa mahdollisuuksia <i>"Entäpä jos lisäisit tähän..."</i>
On tiedon kaatopaikka <i>"Mittauksia tehty 20 ja miten olet niitä käyttänyt..."</i>	On erityistä ja kohdentuvaa <i>On jatkuvaa ja opetukseen integroituvaa</i>
Kätkee ilkeydet <i>"Hampurilaismalli"</i>	On autenttista <i>"Kuvailee ongelman ja johdattelee ratkaisuun"</i>
Suuntautuu ylhäältä alas <i>"Auktoriteettiasema"</i>	Ryhmädynamiikka <i>"Tulee useilta eri tahoilta, eri tavoin"</i>

TURUN
YLIOPISTO

Palaute 1/2

Palaute kohdistuu

- tiedolliseen (kognitiiviset taidot)
- reflektiiviseen (itsearviointi)
- sosiaaliseen
- käytännön toimintaan (*learning by doing*)
- toimintaan (ei henkilöön)

Ohjaamisen näkökulmasta:

Minne mennään, kuinka mennään, mihin seuraavaksi?

On hyvä muistaa, että vaikka arvioinnilla tuetaan oppilaan oppimista monipuolisesti, arvosana on kuitenkin annettava (arvioinnin yhteiskunnallinen vastuu)

TURUN
YLIOPISTO

Palaute 2/2

Ahonen & Lohtaja – Ahonen, 2011 mukaan:

- Paras tapa kasvattaa itsetuottamusta
- Kätevin tapa näyttää tunteet
- Nopein tapa esittää työn merkitys
- Varmin tapa lisätä onnistumisia
- Yksinkertaisin keino pitää vastuullisena
- Varhaisen puuttumisen malli
- Tehokkain tapa käynnistää muutos

TURUN
YLIOPISTO

Esimerkkejä oppimista edistävästä palautteesta

- Oikea-aikainen
- Kuvaileva
- Perustuu kriteereihin
- Havainnollistava
- Sisältää vihjeitä ja ehdotuksia
- Riittävän yksilöity ja selkeä
- Kohtaa oppilaan/opiskelijan tarpeet
- Perustuu näyttöön

Oppimista "hidastava, ehkäisevä" palaute

TURUN
YLIOPISTO

- On ylikriittinen
- Sortuu vertailemaan toisiin oppijoihin
- On monimutkainen ja epämääräinen
- Kohdistuu oppijan persoonaan
- Liittyy epämääräisesti tavoitteeseen
- Ajoitus ei ole onnistunut

TURUN
YLIOPISTO

Tutkimustietoa arviointimenetelmistä

Lukioissa perusopetukseen verrattuna enemmän:

- opettajien itse tekemään materiaalia
- digitaalisia arviointivälineitä
- kirjallisia töitä
- itsearviointia ja vertaisarviointia

Arviointimateriaalin lähteinä opettajat käyttivät:

- itse tekemäänsä 45%
- yhdessä muiden opettajien kanssa tehtyä 9 %
- kustantajien tarjoamaa 32 %
- muiden opettajien tekemää 9 %
- muuta 5 %

Digitaalisten arviointivälineiden käyttö

- Lukio-opiskelijoiden mielestä digitaalisia välineitä käytetään arvioinnissa jonkin verran
- Lukion opettajilla ei vielä selkeää kantaa, ovatko heidän arviointikäytänteensä muuttuneet yo-tutkinnon digitalisoitumisen myötä (2,9)
- Digitaalisia arvioinnin välineitä on käytetty eniten vieraisissa kielissä, vähiten taito- ja taideaineissa
- Miten sulauttaa arviointi, opettaminen ja ohjaaminen sekä oppiminen ja osaaminen ja digitaaliset arviointivälineet?

Työpajatehtävä

1. Ottakaa esille oppiaineen opetussuunnitelma
2. Työstäkää yhdessä taulukkoa, johon kirjaatte, minkälainen työtapa- tai menetelmä sopii ko. arvioinnin kohteeseen.
3. Kirjatkaa taulukkoon myös milloin ja miten arvioitte ko. kohdetta
4. Voitte kirjata taulukkoon myös listaa niistä oppimistehtävistä, jotka liittyvät ko.tavoitteeseen tai mikä on oppilaan rooli

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 5

TURUN
YLIOPISTO

Mitä yleissivistävässä koulutuksessa arvioidaan?

Oppiminen ja siinä edistyminen = opintojen aikainen arviointi (pääosin formatiivista arviointia, palautteen antamista ja ohjaamista)

Osaamisen arviointi, johon kuuluvat tiedot ja taidot = lukuvuoden päätteeksi annettava arviointi ja päättöarviointi (summatiivinen arviointi)

TURUN
YLIOPISTO

Summatiivinen arviointi

Summatiivinen arviointi = *assessment of learning, evaluation*

Perusopetuksessa päättöarviointi, lukiokoulutuksessa kurssiarviointi ja oppimäärän suorittamisen arviointi

Summatiivinen arviointi kokoaa yhteenvedon omaisesti oppijan osaamisen ja toteutuu käytännössä useimmiten kirjallisena kokeena → lopputulos, kokoava, standardit ja kriteerit toteuttava, miksei puutteetkin, oppijoiden yhdenvertaisen kohtelun ta, arvosana ja palaute suorituksesta

Oppijoille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet, arvioinnin periaatteet ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan

POPS perusteet 10.2.2021

Summatiivinen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut OPS:ssa oppiaineelle asetetut tavoitteet.

Summatiivinen arviointi tehdään jokaisen lukuvuoden päätteeksi tai perusopetuksen päättyessä.

Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden osaamisesta.

Summatiivisen arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.

Opettajan tulee dokumentoida arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin.

TURUN
YLIOPISTO

LOPS 2019

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden näkyväksi tekeminen, jota toteuttaa summatiivinen arviointi.

Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.

Summatiiviseen arviointiin kuuluu työskentelyn arviointi.

Opiskelijoille tulee selvittää opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet kuin myös lukion arviointikulttuuri.

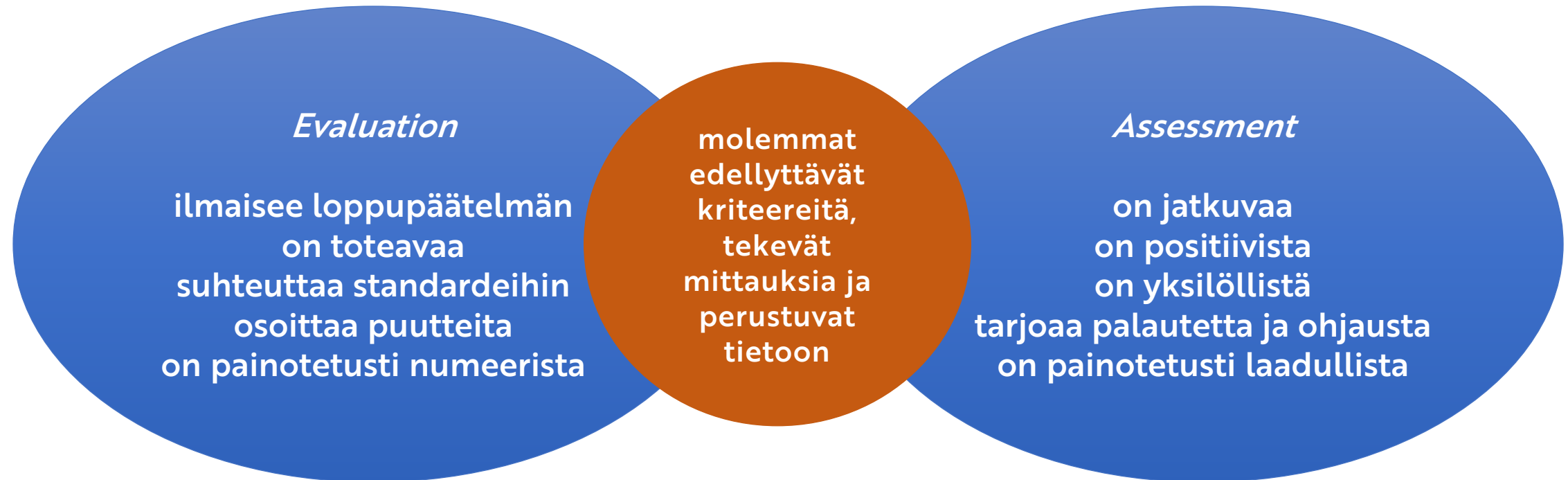
Opettaja osaamisen arvioijana

Muutamia näkökulmia:

- Arvosanojen antaminen on yleisin tapa arvioida osaamista
- Suomessa opettajien arviointitaidoista ei ole yhtenäistä kuvaa, asiasta vähän tutkimustietoa (*assessment literacy*)
- Alakouluissa osaamisen arviointi painottuu luokkatyöskentelyyn, yläkoulussa kokeisiin
- Ohjausasiakirjoilla näyttää olevan vähän vaikutusta arvosanan antamiskäytäntöihin vrt. Karvin tulokset 2019 ja 2020
- Opettajan ammatillisen kasvun vaihe vaikuttaa opettajan arviointiajatteluun ja toimintaan

Evaluation vs. assessment

Monipuolinen arviointi oppimisessa ja osaamisessa

TURUN
YLIOPISTO

- MITÄ? (teoria, prosessi, tuotos, tulos, esitys, ryhmätyöskentelytaidot, osaaminen, edistyminen, käyttäytyminen, oppiaineelle ominainen työtapa...)
- MIKSI? (motivointi, osaamisen tason määrittely, kannustaminen, ohjaaminen, palautteen antaminen, tavoitteiden asettaminen, virheiden korjaaminen...)
- MITEN? (itsearviointi, vertaisarviointi, suullinen/kirjallinen palaute, ryhmäarviointi, portfolio, yksilökoe, muistiinpanokoe, esitelmä, paritehtävä, oppimistehtävä..)
- KUKA? (oppilas itse, opettaja(t), oppilastoveri, ryhmä..)
- MILLOIN? (jatkuvasti, alussa, lopussa, puolivälissä..)
- MISSÄ MUODOSSA? (sähköinen, suullinen, kirjallinen..)

(Ouakrim-Soivio 2017)

Ongelmia päättöarvioinnissa

Samalla osaamisella tulisi saada sama arvosana jokaisessa koulussa, mutta...

- laaja-alaisen osaamisen tavoitteet, monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet ja työskentelyn arviointi paikallisissa opetussuunnitelmissa
- hodge-podge arviointi → vältetään kriteereillä
- opettajan mahdollisuus painottaa jotain oppiaineen tavoitetta toista tavoitetta enemmän

Nykyiset linjaukset

- Perusopetuksen koko oppimäärän hyväksytysti suorittaneelle oppilaalle annetaan päättötodistus (Perusopetusasetus 12 §)
- Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, mitkä ovat kunkin oppiaineet tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7-9 (opetuksen järjestäjä päättää) OPS2014
- Arvosanalle kahdeksan oli laadittu valtakunnalliset kriteerit, jotka siirretty paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan OPS 2014

Päätösarviointi POPS 10.2.2021

Päätösarvioinnin tehtävänä on määrittää, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut OPS:n perusteissa oppiaineille asetetut tavoitteet.

Osaamisen taso suhteessa tavoitteisiin ja päätösarvioinnin kriteereihin arvosanoille 5, 7, 8 ja 9.

Tavoitteet tulee saavuttaa vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti.

Päätösarvosanan muodostumisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen OPS:ssa määritellyt oppiaineen tavoitteet ja päätösarvioinnin kriteerit, riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa OPS:ssa.

Päätösarvioinnin kriteerit siirretään paikalliseen OPS:n sellaisenaan.

Linjausten näkökulmia

- Opetukselle asetetut tavoitteet ovat opettajan työtä ohjaavia, niihin perustuen ei voida arvioida oppilaan suoriutumista → oppimisen tavoite ja arvioinnin kohde.
- Oppilaan oppimiselle asettava tavoite tulee nostaa keskiöön.
- Tavoitteiden painotuksia on hyvä pohtia uudelleen.
- Osaamisen ja työskentelyn kompensaaation huolellinen tarkastelu.
- Oppiaineen ingressiteksteissä on sama pohja, mutta "kolmannessa" kappaleessa on näkökulmia, jotka tukevat ko. oppiaineen arviointia.
- Paikallisesti päätettäviä asioita OPS:ssa huomattavasti vähemmän vrt. POPS 2014/luku 6 ja POPS 10.2.2021/luku 6.

Tiivistelmä kriteeritaulukosta

1. Opetuksen tavoite: OPS2014, ei muutoksia.
2. Oppimisen tavoite: oppimisen tavoite muotoillaan opetuksen tavoitteen ja arvioinnin kohteen pohjalta, verbit kuvaavat oppilaan toimintaa. Opettajan toiminta "kuuluu" opetuksen tavoitteisiin.
3. Oppimisen tavoite kattaa kaikkien arvosanojen osaamisen kuvaukset. Oppimisen tavoitteet ovat kaikille yhteisiä tavoitteita, kriteerit osaamisen kuvauksia eri arvosanoille.
4. Oppimisen tavoite kuvataan eri tavoin kuin osaamisen tason kuvaus eli kriteeri.
5. Osaaminen kuvataan niin, että se voidaan arvioida.
6. Poistetaan: MOK, itsearviointi, asenne ja arvo, esimerkit, epätäsmälliset ilmaukset ("joitakin, muutamia").

Työpajatehtävä

Opetuksen tavoite	Sisältöalue	Oppimisen tavoite	Arvioinnin kohde	Osaamisen kuvaus 5	7	8	9

Kriteerit käytäntöön, arvosanalle 5.

Arvosana 5 kuvaa, mitkä tiedot ja taidot oppilaalla on vähintään oltava, jotta hänen suorituksensa on hyväksytty

- Kaikkea, mitä oppimisen tavoitteessa on määritelty ei tarvitse osata arvosanassa 5
- Ilmaisua "tuetusti" on vältetty, koska se voidaan mieltää oppimisen tuen käsitteenä.

Lähtekää työstämään arvosanan 5 kriteeriä, tavoite kerrallaan.

- Mitä konkreettisia asioita, tietoja ja taitoja arvioinnin kohteeseen kuuluu?
- Mitkä näistä kuuluvat erityisesti arvosanalle 5?
- Mitä työtapoja, mittareita ja arviointimenetelmiä käyttäisitte ja kuinka usein? Ajatellen, että oppilas olisi saamassa arvosanaksi 5. Painopisteenä juuri hyväksytty suoritus.

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 6

POPS 2014, vuosiluokat 7-9, yhteisön jäsenenä kasvaminen

TURUN
YLIOPISTO

"Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilönä ja ryhmänä."

"Tavoitteena on antaa oppilaalle mahdollisimmat hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi."

POPS2014, sivut 280-281

TURUN
YLIOPISTO

Paikallisesti päätettävä OPS:n perusteiden mukaan

Vuosiluokkakokonaisuudet: mitkä ovat kunkin oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen sekä oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokkakokonaisuuksissa 1-2, 3-6 ja 7-9 (OPS2014 luvut 13.4, 14.3 ja 15.3). Opintojen aikainen arviointi!

Mutta!

Päätösarvioinnin kriteerit siirretään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettavaksi.

Nivelvaiheen arviointi oppijoiden osaamisen kuvaajana - Karvi 2019, "Että tietää, missä on menossa"

TURUN
YLIOPISTO

Opettajien näkemyksen mukaan nivelvaiheen arvioinnin osuvuuteen vaikuttaa se, mistä koulusta oppija tulee (n=1203).

Kriittisimpiä tästä olivat lukion opettajat. Vain 22 % oli sitä mieltä, että 9. luokan päätteeksi (nivelvaihetta edeltävä) annettu arvosana kuvaa hyvin oppijan osaamista (n=671).

9. luokkien opettajista 35% uskoi, että arvosanat kuvaavat hyvin oppijan osaamista nivelvaiheessa (n=520).

Koulun koko vaikuttaa: pienissä lukiossa arvioinnin koetaan kuvaavan suuria lukiota paremmin oppijan osaamista siirtyessä 9. luokalta lukioon.

Arviointi nivelkohdissa

Näkemyksiä:

- Vaikka päättöarviointi perustuu tavoitteiden keskimääräiseen saavuttamiseen sekä oppilaiden osaamiseen päättöarvioinnin toteuttamisajankohtana, epäselvää on, mistä päättöarviointi lopulta rakentuu ja miten yhdenmukaista arviointi on.
- Oppilaille päättöarvioinnin muodostumisperiaatteet eivät ole selkeitä.
- Päättöarvosanojen muodostumisperiaatteet opettajien mukaan: tavoitteet, sen hetkinen osaaminen, pyöristäminen ylöspäin, oppilaan aiempien arvosanojen keskiarvo (vrt. oppiaineen arvosana: sisällöt, tavoitteet, arviointikriteerit, työskentelytaidot, asenne ja motivaatio, taitotasokuvaukset, harrastuneisuus, ryhmän osaamistaso).

9-luokkalaisten näkemyksiä päättöarvioinnista

Asteikolla 1-5:

- Tavoitellaan tiettyä arvosanaa: 3,9
- Opettaja on opastanut, miten voin parantaa osaamista päättöarviointia varten: 2,9
- Päättöarviointia ei ole mietitty: 2,8
- Päättöarvioinnista ei ole riittävää selvyyttä: 2,6
- Päättöarvosanalla ei ole merkitystä tässä oppiaineessa: 2,0
- Oppimisesta innostuminen vaikuttaa siihen, minkälaista arvosanaa tavoittelee ja miten on suhtautunut opettajan opastukseen.

Nivelvaiheyhteistyölle esitetyjä kehittämiskohteita

Arvioinnin monipuolisuus, kannustavuus, jatkuvuus ja joustavuus sekä itse- ja vertaisarvioinnin/palautteen sekä arviointikulttuuria kehittävien periaatteiden, yhteistyön ja yhteisten käytänteiden kehittäminen.

Tavoiteperustaisuus ja arvioinnin yhteismitallisuus sekä tasapuolisuus.

Palautekäytäntöjen eroavaisuuksien ja yhdenmukaisuuksien pohdinta:

- Lukio-opettajat korostavat pistemääriä, arvosanoja ja ohjeita enemmän kuin perusopetuksessa.
- Lukioden opettajille on ominaista virheiden merkitseminen ja selitteen lisääminen.
- Suullisen palautteen määrä vähenee oppijoiden iän myötä.
- Huoltajien saama palaute pienenee sitä mukaan, mitä vanhemmasta lapsesta on kyse.

Osaamisen ja oppimisen arviointi lukiossa, LOPS 2015

Otteita luvusta 3.2, LOPS 2015

- "oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta"
- "oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä informaatioita, rakentaa uutta tietoa ja syventää siten osaamistaan aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta"
- "oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä"
- "oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu"

LOPS 2019, 1/3

Lukiokoulutuksessa arvioidaan (kuten perusopetuksessa)

- Oppimista ja siinä edistymistä
- Osaamista (tiedot ja taidot)
- Työskentelyä
- Erilaisia oppimaan oppimisen taitoja
- Arvioinnin kohteena tavoitteet, myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteet

”Rakentava ja ohjaava arviointi on tärkeää, sillä edellisten kurssien sisältöjä ja osaamista tarvitaan seuraavilla kursseilla.”

LOPS 2019, 2/3

5.1 Arvioinnin tehtävät ja tavoitteet lukiokoulutuksessa (formatiivinen ja summatiivinen arviointi)

5.2 Opintojakson arviointi

Opiskelijalle annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päättyessä

5.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

5.2.2 Itsenäisesti suoritettavat opinnot

5.2.3 Suullisen kielitaidon arviointi

5.2.4 Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

5.2.5 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen

5.2.6 Laaja-alaisen osaamisen arviointi

5.3 Oppiaineen oppimäärän arviointi

5.4 Lukion oppimäärän suoritus

LOPS 2019, 3/3

5.5 Muutoksenhaku arviointiin liittyen

5.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

5.7 Paikallisesti päätettävät asiat: opintojaksoittain: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi

Arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet

Arvioinnin toteuttaminen ja siihen liittyvät arviointipalautteen antamisen käytänteet

Arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen

Kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt

Hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä

Opinnot, jotka on mahdollista suorittaa itsenäisesti

Opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely

Todistusten ulkoasu

Työpajatehtävä

Opetuksen tavoite	Sisältöalue	Oppimisen tavoite	Arvioinnin kohde	Osaamisen kuvaus 5	7	8	9

Kriteerit käytäntöön, arvosanalle 5.

Arvosana 5 kuvaa, mitkä tiedot ja taidot oppilaalla on vähintään oltava, jotta hänen suorituksensa on hyväksytty

- Kaikkea, mitä oppimisen tavoitteessa on määritelty ei tarvitse osata arvosanassa 5
- Ilmaisua "tuetusti" on vältetty, koska se voidaan mieltää oppimisen tuen käsitteenä.

Lähtekää työstämään arvosanan 5 kriteeriä, tavoite kerrallaan.

- Mitä konkreettisia asioita, tietoja ja taitoja arvioinnin kohteeseen kuuluu?
- Mitkä näistä kuuluvat erityisesti arvosanalle 5?
- Mitä työtapoja, mittareita ja arviointimenetelmiä käyttäisitte ja kuinka usein? Ajatellen, että oppilas olisi saamassa arvosanaksi 5. Painopisteenä juuri hyväksytty suoritus. Selkiyttääkö arvosanan 5 kriteerit hyväksytty/hylätty arvosanan antamista?

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 7

TURUN
YLIOPISTO

Laaja-alainen osaaminen perusopetuksen tavoitteena

- L1 Ajattelu ja oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Vuosiluokat 7-9

“Yhteisön jäsenenä kasvaminen”

- formaalin ja informaalin oppimisen yhdistäminen
- oman elinympäristön ja sen kulttuuritaustan ymmärtäminen
- opintojen jatkamiseen kannustaminen
- vuorovaikutteisen arvioinnin käyttäminen ja siihen rohkaiseminen
- monialaisten oppimiskokonaisuuksien ja valinnaisaineiden tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen oppimisen kokonaisuudessa
- kestävän elämäntavan ja kestävän kehityksen eri ulottuvuuksien vahvistaminen (sos., yht., tal., kultt., ekol.)

Laaja-alainen osaaminen huomioitu kohtalaisesti perusopetuksessa

Koulut n=410, opettajat n=317

- opetuksen käytänteissä (62%)
- toimintakulttuurin kehittämisessä (52%)
- opetustilat tukevat toteutusta (39%)
- työtavat tukevat toteutusta (43%)
- arvioinnin käytänteissä (55%)

➤ Kehittäminen ja toteutus on hyvällä alulla, mutta vaatii vielä yhteistä keskustelua ja ymmärrystä.

Venäläinen & al. 2020. Näkymiä OPS-matkan varrelta. Karvi. 5:2020.

POPS 2020, luku 6.3 ja POPS 2014, luku 15.3

TURUN
YLIOPISTO

- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulevat myös laaja-alaisen osaamisen tavoitealueet arvioiduksi.
- Mitkä ovat laaja-alaisen osaamisen tavoitteet vuosiluokilla 7-9 sekä niiden paikalliset painotukset ja miten laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan vuosiluokilla 7, 8 ja 9.

Laaja-alaisen osaamisen osoittaminen oppiaineiden arvioinnissa

- Vuosiluokka 7, 8, 9
- Tavoite
- Työtavat
- Arviointi

TURUN
YLIOPISTO

Esimerkkinä kotitalous 1/2

L1 Ajattelu ja oppiminen (T4,T6,T10,T12,T13, S1-S3)

- soveltamisen taito koulun ulkopuolella opiskeltuihin asioihin
- oppimisen yhteisöllisyys vaikuttaa yhteistyö – ja vuorovaikutustaitojen kehittämisessä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (T2,T6,T7,T9,S1-S3)

- hyvät tavat
- esteettisyys, kotikulttuuri, ruokakulttuuri, sisustamisen kulttuuri

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (T1-T8, S1-S3)

- töiden loppuunsaattaminen ja ajan hallinta
- kodin arki muuttuvassa yhteiskunnassa, asioinnin taidot

L4 Monilukutaito (T3, T10,T11, S1-S3)

- kaikkien aistien käyttäminen, kielellinen ja non-verbaalinen, esittäminen
- toimintaa ohjaavat symbolit
- kontekstisidonnaiset käsitteet

Esimerkkinä kotitalous 2/2

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (T3,T5, S1-S3)

- kotien tarpeet erilaisissa asioimisen tilanteissa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys (T4,T6,T8,T9,S1-S3)

- todelliset tilanteet kodin ulkopuolella
- suunnitteleminen, töiden vaiheittainen eteneminen
- TET jaksot, kotitalousalan yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (T3,T5,T6,T8,T9,T13, S1-S3)

- oma-aloitteinen yhteistyö, neuvottelutaidot, asioiminen erilaisissa tilanteissa
- oman itsekkyyden hillitseminen
- avuliaisuus

TURUN
YLIOPISTO

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

POPS 2014, luku 4

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Hyvinvointi ja turvallinen arki

Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen
suuntautuminen

TURUN
YLIOPISTO

Oppimiskokonaisuuksien toteutuksesta

- Edistäviä tekijöitä: oppilaiden osallistaminen, oppilaat kokevat mielekkäiksi, kokonaisuuksissa mukana muutama oppiaine → arviointi onnistuu
- Estäviä tekijöitä: liian laajat kokonaisuudet, haastavaa kytkeä oppiaineiden sisältöihin → arviointi haastavaa

Venäläinen & al. 2020. Näkymiä OPS-matkan varrelta. Karvi 5:2020.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet osana oppiaineen arviointia

POPS 2014, luku 4.4: oppilaille annetaan palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana ja oppilaan osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arvioita tai arvosanaa annettaessa

POPS 2014, luku 4.5: arviointikäytännöt (miten huolehditaan siitä, että ko. kokonaisuuksissa osoitetut työskentelytaidot ja muu osaaminen otetaan huomioon kokonaisuuden toteutumisessa mukana olevien oppiaineiden arvioinnissa)

POPS 2014, luku 4.5: koulukohtaisesti on tärkeä määritellä eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä tarkentaa oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilaan arvioinnin käytänteet. Täsmennykset kirjataan joko koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti

POPS 10.2.2020, luku 6.7

Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa opiskellut oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien opiskelun yhteydessä annetut näytöt otetaan huomioon kunkin oppiaineen arvosanaa muodostettaessa.

Oppiainekohtainen arviointi tulee suunnitella ja olla oppilaiden tiedossa jo oppimiskokonaisuuden alkaessa.

Monialaisista oppimiskokonaisuuksista ei anneta erillisiä sanallisia arvioita tai arvosanoja.

→ Arviointikulttuuri, arvioinnin periaatteet

Avuksi monialaisten arvioinnissa

- Suunnitellaan tavoitteet, sisällöt, toteuttamistavat, tulokulma ja arviointi yhdessä (opettajat ja oppilaat)
- Uskalletaan heittäytyä ja tehdä virheitä
- Jaetaan ohjausvastuuta koulussa
- Tiedottaminen
- TVT
- Dokumentointi toteuttamiseen sopivalla tavalla
- Arvioinnissa laadullinen ulottuvuus (mitä opittiin, mikä sujui hyvin, mitä tekisin toisin, kosketuspinnat oppiaineisiin)

Kasavuoren koulu, Kauniainen

Työpajatehtävä

Tehtävän lähtökohtana: laaja-alainen osaaminen, päättöarvioinnin kriteeri arvosanalle 7 ja oppiaineen tavoitteet

1. Valitkaa 2-3 laaja-alaiselle osaamiselle asetettua tavoitetta (OPS 2014, luku 15.2). Ottakaa huomioon, myös mahdolliset paikalliset painotukset laaja-alaiselle osaamiselle
 2. Tarkastelkaa yhtäaikaisesti oppiaineen tavoitetta, valitsemianne laaja-alaisen osaamisen tavoitteita sekä arvosanan 7 kriteeriä. Kirjatkaa taulukkoon (tai muuten haluamalla tavalla), miten laaja-alainen näkyisi arvosanan 7 osaamisessa
- Taulukkoa voi käyttää myös silloin, kun arvioi monialaista oppimiskokonaisuutta osana oppiaineen arviointia

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 8

Valinnaisuus perusopetuksessa

- **Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit**

Vuosiluokat 7-9 viisi vuosiviikkotuntia. Näiden tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä, mutta voidaan osoittaa myös oppilaiden valittavaksi.

- **Valinnaiset aineet**

Vuosiluokat 1-9 yhdeksän vuosiviikkotuntia. *Syventäviä tai soveltavia*. Oppilaan valinta.

Syventävät : laajentavat yhteisten oppiaineiden sisältöjä (Esim. kuorokurssi, taitava neuloja, bändisoittaminen)

Soveltavat voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista (Esim. retkeilijän eväskurssi, tukarit)

POPS2014, luvut 12.1 ja 12.2

Toisen asteen huomioon ottaminen valinnaisten aineiden tarjonnassa

Valinnaisten aineiden arviointi

- Valinnaiset aineet jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään 2 vvh oppimäärän, arvioidaan numerolla
- Oppimäärältään alle 2 vvh valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti; "hyväksytty". Ei muutosta OPS2014!

HUOM! Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin oppiaineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa ko.oppiaineen arvosanaa. Tämä korottamismahdollisuus tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan

Valinnaiset aineet päättötodistuksessa

- Numeroarviointi: nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja arvosana
- Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet (syventävät) merkitään päättötodistuksessa kyseisen oppiaineen alle
- Valinnaiset aineet (soveltavat), jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen, merkitään todistukseen otsikon "soveltavat valinnaiset" aineet alle
- Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen, merkitään päättötodistukseen kesken jääneen valinnaisen aineen kohdalle numeroarvosana tai osallistunut, ja uudesta "hyväksytty" tai numeroarvosana riippuen vuosiviikkotuntimäärästä

Oppiaineiden tietoperusta opettajaa ohjaamassa

- Opettajalla on oma käyttöteoria, joka on hiljaisen tiedon varasto (*tacit knowledge*)
- Oppiaineen sisältö- ja menetelmätieto (vrt. oppiaineen arviointikulttuuri)
- Opetussuunnitelmatieto
- Pedagoginen ja didaktinen tieto
- Opettajan reflektio siitä, mitä kannattaa opettaa, oppia ja arvioida tässä ajassa
- Mitä ja miten arvioidaan (arvostetaan), sitä opetetaan ja opitaan?

Taitojen oppimisesta (POPS 2014)

- sosiokonstruktivistinen oppimiskäsitys pohjana
- holistinen ihmiskäsitys, ekososiaalinen sivistys
- oppilas on aktiivinen toimija
- yhdessä tekeminen, luova toiminta
- oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten kanssa,
- oppimisen ilo
- fyysinen, sosiaalinen ja psyykinen oppimisympäristö.
Tilojen vaikutus pedagogiikalle.
- yhteisöllisyys

Taitojen oppimisesta

1. Kognitiivinen vaihe, jossa ihminen hakee aiheesta tietoa ja oppii sääntöjä, joita noudattaen taidon voi oppia. Opettajan tehtävänä on tarkentaa, mitä asioita taito pitää sisällään.
2. Assosiatiivinen vaihe, jossa taitoa harjoitellaan (harjoitustehtävät).
3. Autonominen vaihe, jossa taito ja toimintaa ohjaava tieto nivoutuvat yhteen. Osaaminen voidaan todentaa erilaisilla arviointitehtävillä.

Marja Myllykangas 3.3.2021

Taide- ja taitoaineiden arviointi 1/3

- Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä ja arvioidaan osana tätä opetusta
- Päätösarviointi tehdään siinä vaiheessa vuosiluokilla 7-9, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä , sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu
- Päätötodistukseen merkitään vuosiviikkotuntimäärä vuosiluokilla 7-9
- Päätösarvosana on tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi

Taide- ja taitoaineiden arviointi 2/3

- Päättöarvosanaa muodostettaessa pitää huomioida, miten oppiaineen tavoitteet on vuosiluokkaistettu (luokat 7-9). Esim. kotitaloudessa 7. luokan osaaminen vaikuttaa kotitalouden päättöarvosanaan.
- Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanojen 5, 7, 8 ja 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamista.
- Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan oppimäärän tavoitteiden pohjalta suhteessa päättöarvioinnin kriteereihin.
- Kompensointi tavoitteiden saavuttamisessa.
- Työskentelyn arviointi sisältyy oppimäärän päättöarviointiin.

Taide- ja taitoaineiden arviointi 3/3

- Oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee eli valinnaisista tunneista ei tule erillistä arvioita todistukseen
- Aiempi opintojen aikaisessa arvioinnissa annettua arvosanaa ei aseta ennakkoehtoja oppiaineen päättöarvosanaa muodostettaessa. Päättöarvosana voi olla aiemmassa opintojen vaiheessa annettua numeroarvosanaa alempi, ylempi tai säilyä samana
- Opettajien yhteistyön merkitys!

TURUN
YLIOPISTO

Erilaiset tehtävät, erilaiset työtavat, erilainen osaaminen

- Ketterät menetelmät käyttöön
- Arviointi pysyvästi osaksi oppimistehtäviä
- Osallistava arviointi
- Monipuoliset menetelmät, tarkoituksenmukaiset tavat
- Osaamisen tavoitteet pohdintaan
- Oivallukset
- Taide- ja taitoaineiden pedagogiikan hyödyntäminen

Työpajatehtävä

Seuraavassa diassa on asioita, jotka liittyvät onnistuneeseen arviointiin: arvioijan arviointiosaaminen, yhteistyö, arviointiprosessi, arviointimenetelmät, arvioinnin kohde, päättöarvioinnin kriteerit. Jokin muu?

Kuvitteellinen tilanne: Oppilas on saanut joulun välitodistukseen arvosanan 6, mutta hänellä on hyvät edellytykset arvosanaan 7.

- Miten selitätte oppilaalle onnistuneeseen arviointiin liittyviä asioita ja perustelisitte, miten juuri näillä näytöillä oppilaan arvosanaksi tulee 7? Kirjatkaa joko dian laatikoihin tai teette erillisen listan.

Muistakaa työskentelyn arviointi ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet osana oppiaineen arviointia.

TURUN
YLIOPISTO

Onnistuneen arvioinnin tekijöitä

ARVIOIJA

YHTEISTYÖ

KRITEERIT

ARVIOINNIN KOHDE

6 → 7

PROSESSI

MENETELMÄT

TAVOITE

OPPIMISEN TAVOITE

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 9

TURUN
YLIOPISTO

Erilaiset todistukset perusopetuksessa: Keskeiset asiat luvussa 6.11, OPS 10.2.2020

- Lukuvuositodistus
- Välitodistus
- Erotodistus
- Päättötodistus

Perusopetusasetus, luku 2: oppilaan arviointi

Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta

- Vuosiluokat 4-9 numeroarvosana. Jos halutaan, numeroarvosanaa voidaan täydentää kuvailevalla sanallisella arviolla (todistuksen liite)
- Sanallista arviota voidaan edelleen käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli
- Yksilöllistetty oppimäärä = sanallinen tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla
- Toiminta-alueittain annettava opetus = sanallinen arvio

Lukuvuositodistus

- Lukuvuositodistus annetaan lukuvuoden päättyessä jokaisella vuosiluokalla. Poikkeuksena 9. vuosiluokka, jolloin annetaan päättötodistus.
- Lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opinto-ohjelma, sanallinen tai numeroarvosana. Todistus on päätös siitä, että on suorittanut ko. vuosiluokan hyväksytysti.
- Käyttäytymisen arvosana: numeroarviointi vuosiluokat 4-8. Jos halutaan, tätä voidaan täydentää sanallisella arviolla (liite). Vuosiluokalla 9 käyttäytymisen arvosana merkitään mahdolliseen välitodistukseen. Tätä arviota ei kuitenkaan merkitä jatko-opintoja varten annettavaan välitodistukseen. Samoin päättötodistuksessa ei ole arvioita oppilaan käyttäytymisestä.
- Yksilöllistetyn oppimäärän mukainen opiskelu merkitään tähdellä *.
- Opintojen laajuus merkitään vuosiviikkotunteina.

TURUN
YLIOPISTO

Välitodistus ja erotodistus

Välitodistus:

Opetuksen järjestäjä päättää välitodistuksen antamisesta. Välitodistus on siis yksi tapa koulun ja kodin välisestä yhteistyöstä oppimisen ja osaamisen arvioinnissa. Tarvittaessa välitodistus tulee antaa yhdeksännen luokan oppilaalle jatko-opintoihin hakeutumista varten.

Erotodistus:

Erotodistus annetaan samoin perustein kuin lukuvuositodistus. Erotodistuksen allekirjoittaa koulun rehtori ja todistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista.

Perusopetusasetus 10 §, 3-4 mom; 12§, 1 mom.

Päätötodistus

- Päätötodistus annetaan oppilaalle, joka on hyväksytysti suorittanut kaikki hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvat oppiaineet. Päätötodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arviota.
- Vuosiluokilla 7-9 opiskeltujen yhteisten oppiaineiden ja valinnaisten aineiden laajuus merkitään vuosiviikkotunteina.
- Jos opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päätötodistus on sanallinen.
- Päätötodistukseen voi kuulua liitteitä, mutta niistä ei tule mainintaa päätötodistukseen. Esim. sanallinen arvio joistakin valinnaisista aineista.
- Valinnaiset aineet: numeroarvosana, hyväksytty/hylätty, valinnaisen aineen vaihtaminen, A2/B2 arvosanan pois jättäminen.

Huom! Koulu ei voi jälkikäteen muuttaa tai korjata jo saatuun päätötodistukseen kirjattuja arvosanoja lisänäyttöjen perusteella.

Päättöarvosanan muodostuminen ja päättötodistus

- Päättöarvosana muodostetaan, kun oppiaineen oppimäärän opetus päättyy.

Jos oppiaineen päättöarviointi ajoittuu vuosiluokille 7-8, ko. päättöarvosana kirjataan lukuvuositodistukseen ja mahdolliseen välitodistukseen.

Nämä arvosanat siirretään 9. vuosiluokan keväällä annettavan päättötodistukseen. Päättötodistukseen merkitään opintojen laajuus vuosiluokilla 7-9 vuosiviikkotunteina.

- Vuosiluokkien 7-9 osaamisen perusteella suhteessa oppimäärän tavoitteisiin ja käyttäen OPS:n perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä arvosanoilla 5, 7, 8 ja 9.

Päättöarvosanan korottaminen

Oppiaineen oppimäärän hyväksytyä arvosanaa ei voi korottaa, paitsi seuraavissa tapauksissa:

1. Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa valinnaisessa aineessa (1 vvt). Tämä korottamisen periaate kirjataan paikalliseen OPS:n.
2. Lisäopetuksessa tai erityisessä tutkinnossa päättötodistuksen saamisen jälkeen.

Hylätty suoritus, jolloin päättöarviointia ei voida antaa, oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta korottaa saamansa hylätty arvosana.

Oppimisen ja osaamisen arviointi poikkeustilanteissa

- Arviointi on monipuolista: oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimisestaan ja osaamisestaan eri tavoin ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin (arviointin tehtävä, oppiaineen tavoitteet) keinoin.
- Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan ikäkausi ja edellytykset.
- Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaidon taso koulun opetuskielessä, samoin arvioinnin kohteena olevan oppiaineen kielessä.
- Oppilaan kieleen liittyvän resurssin hyödyntäminen.
- Vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineelle asetettuja tavoitteita, OPS 10.2.2020, luku 6.2.
- Työskentelyn arvioinnin rooli oppiaineen arvioinnissa.
- Vain sitä voidaan arvioida, mitä on opetettu

Erityistä tukea saavan oppilaan päättöarviointi, OPS 10.2.2020, luku 6.8.2

- Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti → käytetään oppimäärän yleisiä tavoitteita ja päättöarvioinnin kriteereitä
- Oppimäärän yksilöllistäminen tehdään vasta silloin, kun oppilas ei annetusta tuesta huolimatta näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.
- Jos oppilas opiskelee oppiaineen yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, hänen suoriutumistaan arvioidaan HOJKS:ssa määriteltyjen yksilöllisten tavoitteiden mukaisesti. Arviointi ei tällöin perustu päättöarvioinnin kriteereihin.
- Oppimisen tuki on oppilaan oikeus. Ennaltaehkäisevällä tuen eri muodoilla pyritään siihen, että oppilaalla on mahdollisuus saavuttaa yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet kaikissa oppiaineissa.

Oppimäärän yksilöllistäminen ja painoalueittain tapahtuva opiskelu

Yksilöllistäminen:

- Seuraavat syyt eivät sellaisenaan ole riittäviä oppimäärän yksilöllistämiseen: kielitaito, runsaat poissaolot, heikko motivaatio, puutteelliset työtavat, käyttäytymisen pulmat
- Jos oppilas opiskelee yksilöllisten oppimäärien mukaisesti, myös päättöarvioinnissa voidaan antaa sanallinen arvio
- Käyttäytymistä ei voi yksilöllistää

Painoalueittain tapahtuva opiskelu:

- Jos oppilaalle on määritelty opiskelun painoalueet jossakin oppiaineessa, hän voi näin keskittyä joihinkin tiettyihin sisältöihin
- Tavoitteet ovat yleisen oppimäärän mukaan, samoin arviointi suoritetaan suhteessa yleiseen oppimäärään
- Painoalueet kuvataan HOJKS:n tai oppimissuunnitelmaan
- Kompensaation periaate tavoitteiden saavuttamisessa

TURUN
YLIOPISTO

Sairaudesta johtuva poissaolot ja arviointi, OPS 10.2.2020 luku 6.9, PoL 18 §

- Erilaisten näyttötilanteiden järjestäminen.
- Oppimissuunnitelman laatiminen yhteistyössä huoltajien kanssa.
- Luovuus oppimisen tukitoimien käytössä.
- Kompensaatio opetuksen tavoitteissa ja niistä johdetuissa oppimisen tavoitteissa.
- Oppilas voidaan vapauttaa jonkin oppiaineen opiskelusta tietyksi ajaksi, tämä vaikuttaa myös arviointiin ja todistusarvosanan antamiseen. Asiasta on hyvä tehdä hallintopäätös, perusteluna esim. PoL §18.

Luvattomat poissaolot ja oppilas ei osallistu opetukseen eikä hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin: hylätty arvosana.

TURUN
YLIOPISTO

Miten arvioidaan summatiivisesti poikkeustilanteissa 1/2

Tehtävien tasot osaamisen kuvauksissa: Mitä, missä, kuka? Miten, milloin? Miksi?

- Havainnointi (strukturoitu ja strukturoimaton)
- Kirjalliset ja suulliset arviointitehtävät
- Aineistoperustaiset arviointitehtävät
- Toiminnalliset arviointitehtävät
- Kuvalliset, äänelliset ja liikunnalliset arviointitehtävät
- Oppimispäiväkirja
- Miellekartta ja käsitekartta
- Portfolio
- Näyttö (kirjallinen, suullinen, toiminnallinen)
- Toimintarata (kirjalliset ja toiminnalliset osuudet)

Ideat esittänyt FT Marja Myllykangas 31.3.2021

Miten arvioidaan summatiivisesti poikkeustilanteissa 1/2

Mitä, mikä, missä ja kuka?

- yhdistely-, valinta-, alleviivaus-, ympyröinti-, oikein-väärin-, täydennystehtävät

Miten, millaisia, milloin?

- Yhdistetään edellisiin, arviointi laajenee ja syvenee, samoin osaaminen
- Soveltavia, suunnittelu- ja prosessitehtäviä
- Tilanteiden ja tapahtumien kuvauksia

Miksi?

- Yhdistetään edellisiin, arviointi laajenee ja syvenee entisestään, samoin osaaminen
 - Perustelua, arviointiin ja arvostukseenkin liittyviä tehtäviä
- Erilaiset tehtävät, erilaiset työtavat, erilainen osaaminen

Työpajatyöskentely

- Ottakaa aineryhmissä tarkasteluun 6. luokan osaamisen kuvaus arvosanalle kahdeksan ja samoin päättöarvioinnin kriteereistä kuvaus arvosanalle kahdeksan. Voitte valita yhden tai useampia oppiaineen tavoitteita.
- Pohtikaa yhdessä, ovatko nämä linjassa vaatimuksiltaan.
- Minkä tyyppisissä asioissa osaamisen vaatimukset lisääntyvät vuosiluokilla 7-9?
- Jos oppiainetta ei voi opiskella vuosiluokalla 6 kaikille yhteisenä oppiaineena (esim. kotitalous, yhteiskuntaoppi, terveystieto), niin ideoikaa oppiaineelle tavoitteita vuosiluokalle 6.

Voitte kirjata näkemyksiänne ja ideoitanne esim. ranskalaisin viivoin.

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 10

TURUN
YLIOPISTO

Oppilaiden mielestä hyvä arviointi on

- Reilua, oikeudenmukaista ja tasapuolista (37%)
- Rehellistä ja hyvin perusteltua (17 %)
- Monipuolista (16 %)
- Kannustavaa ja kehittäväää (14 %)
- Kommunikointimuodoltaan toimivaa (9 %)
- Hyvä arvosana (4 %)
- Jotain muuta (3 %)

Oppilaan arviointiosaaminen: tulevaisuuden taito?

Karvi 2019, 3206 oppijan antamaa lausumaan arvioinnista.

OPS 10.2.2020, luku 6.1.1 ja perusopetuslaki 22§, perusopetusasetus 10§

TURUN
YLIOPISTO

- "Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itsearvioinnin ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua. Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon."
- "Perusopetuslain – ja asetuksen mukaan arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja."

Itsearviointi ja vertaispalaute osana oppimisprosessia

Muutama esimerkki alaluokilta:

- "osaan tulkita kuvallisen vaikuttamisen keinoja tekijän ja katsojan näkökulmasta"
- "otan huomioon musisointi – ja ääniympäristön turvallisuuden"
- "osaan suunnitella tutkimusasetelmia"

Käsitteiden, sanojen tulee olla ymmärrettäviä ja oppilaan ikätasolle sopivia.

Itsearviointi

- Lisää oppilaan tietoisuutta arvioinnin kriteereistä ja tavoitteista. (Keurulainen 2013)
- Jos tätä ymmärrystä ei ole, itsearviointia ei ole harjoiteltu tai se on toteutettu oppilaan ikätasoon nähden liian vaikeasti, itsearvioinnilla saattaa olla kielteinen vaikutus.
- Itsearvioinnin tulee kohdistua toimintaan, ei henkilöön.
- Oppimisen edistyminen ja solmukohtien avaaminen (vrt. käyttäytymisen arviointi), oivallus omasta "suunnasta".
- Tavoitteet, vuorovaikutteisuus , mitä osaan, missä minun pitää vielä parantaa, missä tarvitsen vahvistusta.
- Uusien tavoitteiden asettaminen, minä pystyvyys, taito ottaa palautetta vastaan, oppilaan nostaminen keskiöön, osaamisen toteaminen.
- Itsearviointi oppitunnin tuoksinassa, lomakkeiden ja kirjallisten tuotosten rooli, erilaiset tavat, erilaiset itsearvioinnin kohteet, skaalaa 4-10 kannattaa välttää.

TURUN
YLIOPISTO

Tutkimustietoa ja pohdintaa itsearvioinnista

- Kaikille oppilaille voi asettaa haastavia tavoitteita
- Osaamattomuuden ilmaiseminen on sallittua
- Tuen ja opastuksen oikea-aikaisuus ratkaisee
- Harjoituksen myötä itsearvioinnin osuvuus paranee
- Itsearvioinnin myötä oppijan rooli oman oppimisen subjektiksi vahvistuu, vrt. arvioinnin subjektius
- Erilaiset oppijat – erilaiset itsearvioinnin tavat

Eoppimiskeskus.fi: Hilden 2019. Itsearviointi – taitona tulevaisuuteen.

Itsearviointitaidot

Reflektio: oppilas tarkkailee oppimistaan, ajatuksiaan, toimintatapojaan, miten toimin yksin ja yhdessä

Itsearviointi: oppimisen ja ajatusten ja toimintatapojen arviointi on jäsentynyttä, osaan perustella toimintaani

Metakognitio: oman toiminnan ymmärtäminen, osaan yhdistellä ja tarkkailla omaa oppimistani ja oppimisprosessia

Patrikainen 1997, Ouakrim-Soivio 2016

Arviointi, mukaan lukien itsearviointi, tukee oppilaan kehittymistä itsensä tuntevaksi ja hyväksyväksi oppijaksi. Opettajan vastuulla on huolehtia, että oppilaan valinnat ovat oikeita.

Miten opettajana ohjaan oppilaan itsearviointia?

- Asetetaan itsearviointiin liittyviä tavoitteita yhdessä oppilaiden kanssa
- Sovitaan strategiat (mitä tein ja miksi, miten, kenen kanssa, missä, millä välineillä, mihin mennessä, mitä seuraavaksi)
- Kannustetaan pysähtymään itsearviointiin opiskelun lomassa
- Tallentaminen ja edistymisen seuraaminen
- Toteutus esimerkkejä: "osaan tehdä", Likert-asteikko väittämissä/kysymyksissä, arviointilomakkeet, vapaamuotoiset palautteet, oppimispäiväkirjat, ääni- ja videotallenteet, omien tuotosten esittely

Raili Hilden. Arviointioivalluksia, luento 28.10.2019

Vertaispalautteen periaatteita

- Annetaan palautetta siitä mistä on sovittu
- Keskitytään mieluummin onnistumisiin eikä virheisiin
- Perustellaan palautteen sisältö
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista, yhteinen kokemus arvioitavan kanssa
- Kumpikin oppii vertaispalautteesta, dialogin suhde palauteprosessissa → dialoginen oppimiskäsitys
- Sopii hyvin ryhmätyöskentelyyn, ryhmäkokeisiin, vastuu omasta toiminnasta osana ryhmän toimintaa
- Palautetta kannattaa antaa osa-alue/arviointialue kerrallaan, selkeyttää ja jäsentää palautteen antamista
- Kriteerit myös vertaispalautteessa

Vertaispalaute

TURUN
YLIOPISTO

Parit	Paripalaute	Esimerkkien avulla oppimisen edistäminen, kaverin kannustaminen, työskentelytaidot
Ryhmä	Kaikki antavat palautetta toisilleen	Jokaisen roolin merkityksen korostaminen yhteisessä toiminnassa, työskentelytaidot
Monta ryhmää	Erilaisten osaamisten ja tuotosten yhdistäminen, kaikkien oppijoiden hyväksi	Monialainen osaaminen ryhmässä, laajat kokonaisuudet arvioinnin kohteena, työskentelytaidot

Yhteistoiminnallinen ryhmäpalaute/koe

- Ryhmä vahvistaa arvioinnin merkityksellisyyttä
- Ryhmäpalautteeseen voi liittää myös yksilön osuuden
- Säästää opettajan aikaa
- Voidaan arvioida tietoja, taitoja, asenteita, työskentelyä
- Tuo lisää näkökulmia
- Oppilaat arvioinnin osaajia

Taito- ja taideaineissa erinomainen arvioinnin tapa, josta sovellettavissa kaikkiin oppiaineisiin. Varsinkin jos halutaan keskittyä työskentelyn arviointiin.

OPS 10.2.2020, luku 6.4. Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Esimerkki työskentelyn ja taitojen itsearvioinnista prosessina

TURUN
YLIOPISTO

Työskentelyn taidot T2	Itse- ja pariarvioinnin kohde	Itse- ja pariarviointimenetelmä	Oppilaan arviointitehtävät, osallistaminen	Dokumentointi, kirjaaminen
Suunnittelu ja organisointi	Kädentaidot	Oppimispäiväkirja, havainnointi	Koulun ja kodin silysvälineisiin tutustuminen	Oppimispäiväkirja
Tekeminen, prosessi	Silittäminen	Oikean työtavan valinta, silyslämpötilan valinta. Tarkistuslista.	Välinevertailu, silittäminen	Valokuvat, vertailutaulukko, tarkistuslista
Tulos, tuotos	Silitetty huoliteltu vaate	Valokuvat, prosessin kuvaus oppimispäiväkirjassa	Miltä huoliteltu vaate näyttää? Miksi vaatteita silytetään?	Valokuvat, oppimispäiväkirja

Kestävä arviointi 1/2

Käsitteiden pohdintaa:

- Formatiivinen arviointi
- Summatiivinen arviointi
- Oppimistulosten arviointi (*assessment of learning*)
- Oppimista edistävä arviointi (*assessment for learning*)
- Integroiva arviointi
- Kestävä arviointi (*sustainable assessment*)

Kestävä arviointi 2/2

Integroiva arviointi keskittyy oppilaan oppimisen taitojen kehittämiseen tulevaisuutta ajatellen. Näin arviointi tukee elinikäistä oppimista.

Kestävä arviointi (*sustainable assessment*) oleellista on oppilaan osallistaminen ja hänen aktiivisuutensa oman oppimisensa ja arvioinnin suhteen.

- Arviointikulttuurin muuttuminen kohti oppimista edistävää ja kestävää arviointia.

Työpajatyöskentely

1. Ottakaa tarkasteluun ne oppiaineen päättöarvioinnin kriteerin kohteet, joissa on kirjattu seuraavasti: Kemia T2: "ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia".

Pohtikaa yhdessä, tulisiko ko. arvioinnin kohteessa olla myös kriteerit arvosanoilla 5, 7, 8 ja 9.

2. Keskustelua on herättänyt se, että jääkö arvosana 10 käyttämättä, kun kriteerit päättyvät arvosanaan 9. Lähtekää yhdessä ideoimaan ja tuottamaan kriteereitä arvosanalle 10. Mitä lisäisitte ja miten täydentäisitte arvosanan 9 kriteeriä?

Voitte kirjata ehdotuksianne siten, että teette uuden kohdan arvosanalle 10.

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 11

TURUN
YLIOPISTO

POPS 2014, vuosiluokat 3-6

Kuudennen luokan päätteeksi tarkastellaan erityisesti työskentelytaitojen ja oppimisen taitojen kehittymistä. Tässä vaiheessa lukuvuositodistuksessa annettavaa arviointia varten on kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin määritelty tavoitteista johdetut arviointikriteerit hyvää osaamista kuvaavalle sanalliselle arviolle tai numeroarvosanalle kahdeksan.

Vuosiluokat 7-9 Päätösarviointi.

Opettajien näkemyksiä nivelkohtien ja -vaiheiden arvioinnista (6. lk)

6. luokka: Opettajat korostivat arvioinnissa työskentelytaitoja (4,1), edistymistä eri oppiaineissa (4,0), opiskelumotivaation tukemista. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioitiin vähäisästi (3,6).

Huoltajien näkemyksiä väitteestä "keskustelen lapseni opettajien kanssa arvioinnista":

Melko samaa mieltä:

- 9. lk: 23 %
- 6. lk: 40 %

Täysin eri mieltä:

- 9. lk: 23 %
- 6. lk: 40%

TURUN
YLIOPISTO

Arvioinnin polku

Arvioinnin tulisi muodostaa kokonaisuus, jossa monimuotoiset arvioinnin erilaiset tehtävät, oppilaan ikäkausi ja arvioinnin kohde otetaan huomioon:

Diagnostinen → formatiivinen → summatiivinen →
formatiivinen arviointi → prognostinen arviointi
(tulevaisuuden ennustaminen arvioinnin avulla).

Narratiivisuus ja tarinat oppimisen arviointiin osallistajana

- Tarinoiden avulla voidaan ilmentää oppimisprosessia ja osaamista sekä näyttötilanteita.
- Narratiivisuus ja sosiokonstruktivismi voidaan yhdistää toisiinsa. Oppilas on aktiivinen toimija.
- Oppimisprosessista ja osaamisen näyttötilanteesta kirjoitetaan juonellinen tarina, jolla on selkeä kosketuspinta ja todentuntu oppimiseen ja osaamiseen → oppilas (lukija) kokee tilanteen todellisuutta kuvaavana ja hänelle avautuu ymmärrys tutusta tilanteesta.
- Oppilas löytää itsensä tarinoista ja tilanteesta. Oivallus tarinasta arvioinnin menetelmänä.

Tarinat arvioinnissa

Opettaja työstää tarinan tai sitten tehtävä annetaan oppilaille.
Tarina voi toimia vaihtoehtona:

- itsearvioinnille
- työskentelyn arvioinnille
- laaja-alaisen osaamisen arvioinnille osana oppiaineen arviointia
- monialaisten oppimiskokonaisuuksien arvioinnille
- osaamisen arvioinnille
- oppimisen arvioinnille
- oppiaineiden yhteistyölle arvioinnissa

Tarinassa reflektoidaan mennyt oppimisprosessi, osaamisen kokemus, nostetaan esille plussat ja miinukset, annetaan arvosana.

Seiska

Seiska sanoo parhaalle kaverilleen "moi" koulun pihalla. Kello soi, hän riisuu takkinsa naulakkoon, lakki jää jostain syystä päähän.

Opettaja on kirjoittanut valmistettavien ruokien nimet taululle: kalaa juustokastikkeessa, keitetyt perunat, salaatti ja marjakiisseli. Seiska ei syö kalaa. "Mä teen jälkkärin", sanoo seiska ja alkaa innostuneesti mitata vettä ja mehua kattilaan. Seiska lisää sokerin määrää, sillä hän pitää makeasta.

Välitunti on alkanut ja Seiskan kaveri on tullut kurkistelemaan ovelle, mitä köksässä tehdään tänään. Seiska juttelee muutaman minuutin ja huomaa hajusta, että mehu kiehuu liedelle. "Ei se haittaa", tuumii Seiska, mutta pyyhkii lieden kuitenkin, kun opettaja katsoo käskävästi. Samalla hän huuhtelee tyhjentyneen mehupurkin ja heittää sen lähellä olevaan roskikseen, vaikka mielessä välähtääkin kartonkikeräyslaatikko.

Seiska kaataa kiisselin jälkiruokakulhoihin, itselleen vähän enemmän kuin muille: hänhän pitää siitä. Seiska vie kulhot pöytään ja päättää aloittaa syömisen heti. Lopputunnilla Seiska tekee hänelle kuuluvat työt.

Laadullinen näkökulma kriteerien käytössä

Narratiivisuus on hyvä esimerkki siitä, että laadullinen mittari voi myös toimia kriteeriperustaisessa arvioinnissa ja se avaa arvioinnin polkua.

- narratiivisuus voi yhdistää eri arvionnin muotoja ja kertoo eri oppiaineiden ja eri vuosiluokkien arviointikulttuurista.
- luotettavuus laadullisessa arvioinnissa tulee monipuolisista menetelmistä ja etukäteen selvitetystä kriteereistä perusteluineen

Vrt. määrällinen näkökulma (ennakolta sovittu pistemäärä, opettajan mallivastaus, olosuhteet sama kaikille, objektiivisuus).

Mitä POPS sanoo huoltajien osallistamisesta oppimisen ja osaamisen arviointiin

6.1.2 Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

6.2. Arvioinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä sekä koulussa että kotien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on selkiyttää huoltajille arvioinnin periaatteita ja käytänteitä. Oppilaan ja huoltajan tulee saada riittävästi tietoa oppilaan oppimisesta, osaamisesta, työskentelystä ja käyttäytymisestä. Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tieto arvioinnin perusteista ja siitä, miten niitä on sovellettu oppilaan arviointiin.

Kts. Perusopetusasetus § 19 ja § 13

POPS tarkoittaa 1/2

6.6.1 Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee siitä tiedottaa lukuvuoden aikana oppilasta ja huoltajaa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi.

Oppilas voidaan myös jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos se katsotaan hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaiseksi. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä

POPS tarkoittaa 2/2

6.10 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Mahdollisuus arvioinnin uusimiseen koskee päättöarviointia sekä opinnoissa etenemistä ja vuosiluokalle jättämistä koskevaa päätöstä. Pyyntö arvioinnin uusimisesta osoitetaan koululle ja huoltajan on tehtävä se kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

Huom! Arvioinnin uusiminen on eri asia kuin arvosanan korottaminen.

6.13 Paikallisesti päätettävät asiat

Yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin osalta

Kts. Perusopetusasetus § 19

Onnistuneen arvioinnin tekijät

Oppilaiden ja huoltajien on hyvä tietää, mitä asioita kuuluu onnistuneeseen arviointiin ja näitä asioita on hyvä avata esim. arviointi- ja oppimiskeskustelussa:

- Opettaja arvioinnin asiantuntijana
- Arvioinnin kohde, tärkeys, merkitys
- Yhteistyö, eri toimijoiden rooli, motivoituneisuus
- Arviointi prosessina, palaute, ohjaus
- Arvioinnin eri menetelmät
- Kriteerit ja osaamisen kuvaukset arvioinnissa

Yhteinen ymmärrys toimijoilla

- Opettaja, oppilas, rehtori, huoltaja

Soveltaminen
Arviointikulttuuri
Vuorovaikutus
Johtaminen
Arvot

Arviointiosaaminen
Hyvät käytänteet
Oppiaineiden erot
Vuosiluokkien erot

Asiakirjat
Normit
Asetukset lait
Paikalliset ohjeet

Työpajatehtävä

Lähtekää kirjoittamaan arviointia tarinan muotoon.

- Valitkaa jokin tavoite tai yhdistäkää kaksi tavoitetta. Tarkastelussa arvosana 9.
- Kirjoittakaa yhdessä samantyyppinen lyhyt tarina, mikä on esimerkkinä diassa 7: "Seiska".
- Arvioikaa yhdessä tarinan käyttöä arviointimenetelmänä. Esimerkiksi mihin sopii, mitä hyvää, oppilaat tarinan kirjoittajana...

**TURUN
YLIOPISTO**

Työpaja 12

TURUN
YLIOPISTO

Arviointitiedosta aloitettiin...

Arviointitiedot ja -taidot

Arviointiajattelu:

- arviointi kohdennetaan oikein
- arviointi hyödyntää sekä arvioitavaa että arvioitsijaa

Arviointikulttuuri: arvot, normit, työ- ja toimintatavat

Opetuksen tavoitteet: arvioidaan opetusta/opetuksen toteutumista

Oppilaan oppimisen ja osaamisen tavoitteet: arvioidaan oppilaan oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista

Opettajan arviointiosaaminen 1/2

Opettajien onnistuneet arviointitilanteet (1158 kuvausta)

- sopiva arviointimenetelmä tai -menettely 38 %
- oppilaiden kanssa keskusteleminen 20 %
- palautteen käyttö 16 %
- näytön luonne 8 %
- arviointiperusteiden selkeys 8 %
- yhteistyö 5 %
- oppilaan aktiivisuus 4 %
- muut kokemukset 1 %

Opettajan arviointiosaaminen 2/2

Opettajan vähemmän onnistuneet arviointitilanteet (778 kuvausta)

- arviointitietoperustan riittämättömyys 22%
- arviointimenetelmään liittyvät vaikeudet 21%
- arvioinnin vinoutumista edistävät riskit 16 %
- arvioinnin oikeudenmukaisuuden vaarantuminen 14 %
- arvioinnin tiukkuuden asteen punninta 11 %
- kokeen sisältöön liittyvät ongelmat 8 %
- oppijan ei kognitiivisten piirteiden vaikutus 8 %

Arviointiosaaminen on kootusti:

- Tietämistä ja muistamista (lainsäädäntö, normit, arviointiin liittyvän käsitteistön tunnistaminen ja tietäminen)
- Erilaisten oppimiskäsitysten edellyttämän arviointitietämyksen ja arvioinnin eri tehtävien ymmärtämistä ja käyttämistä erilaisissa oppimis- ja arviointitilanteissa
- Palautteen, ohjauksen, monipuolisen arvioinnin, arvioinnin oikea-aikaisuuden soveltamista
- Opettajan omien arviointikäytänteiden ja koulun arviointikulttuurin kehittämistä

TURUN
YLIOPISTO

Arvioinnissakin

- opettajan pedagoginen ajattelu kehittyy toimintatasosta kohti metateoreettista tasoa
- opettajuus vahvistuu teknisestä toimijasta kohti tulkinnallista, kriittistä kasvattajaa ja opettajaa
- taidot ovat pedagogisen kehittämisen keskeisin voimavara

Arvioinnista on hyvä muistaa:

- On aaltoliikettä, ei lineaarista
- Traditiota, yhden arviointitavan liian vahva rooli on hyvä purkaa
- Opettajien koulutus tarjoaa kohtuullisen vähän koulutusta arviointiin

Jo 1980-luvulla esitettiin seuraavia arvioinnin eri vaiheita:

1. Arviointiin liittyvistä tavoitteista päättäminen
2. Arviointisuunnitelman laatiminen
3. Arviointitiedon kerääminen
4. Arvioinnilla saadun tiedon käsittely ja luotettavuuden arviointi
5. Arvioinnilla saadun tiedon tarkastelu

Mitä olette muuttaneet omassa arviointikäytännössä eniten, sitten opettajankoulutuksen?

Arkitieto ja teoreettinen tieto arvioinnin käytänteissä

TURUN
YLIOPISTO

Arkitieto MUTU	Teoreettinen tieto
Perustuu välittömiin havaintoihin	Syventää havaintoja ajattelun avulla
Kohdistuu yksittäistapauksiin ja yksittäisiin tapauksiin	Perustuu tietoiseen opiskeluun, analyysiin, yleistämiseen
Tiedostamatonta, spontaania	Tietoista, vaatii pohdintaa
Tuottaa kapea-alaisia toimintamalleja	Analysoi yleisiä lainalaisuuksia, periaatteita
Tuottaa valmiina annettuja "totuuksia"	Pyrkii kriittiseen, ymmärtävään omaksumiseen
Kuvailee, selostaa, luokittelee	Selittää, koskee ilmiöiden sisäisiä yhteyksiä ja periaatteita
Tuottaa mekaanisia toimintarutiineja	Mahdollistaa joustavan soveltamisen ja luovan toiminnan
Virittää ja ylläpitää ulkoista motivaatioita	Edistää mielekkyyden kokemista ja ylläpitää, sisäistä motivaatiota

Arvioinnin keskeisiä eettisiä arvoja

- Eettisesti ajatellen arvioinnin pitää olla reilua ja oikeudenmukaista
- Arvioinnin vaatimukseen kuuluu validius ja reliaabelius
- Tärkeää on myös läpinäkyvyys
- Motivointi oppimaan
- Arvioinnin pitää olla myös vaativaa ja mahdollistaa erinomaisuuden osoittaminen

Arvioinnin keskeisiä eettisiä periaatteita

- Autonomian kunnioittaminen
 - Haitan ja vahingon välttäminen
 - Hyvän tekemisen periaate
 - Oikeudenmukaisuuden periaate
 - Uskollisuuden periaate
- Näistä kaikista on löydettävissä yhteys arvioinnin erilaisiin arvoihin
- Eettisesti kestävä arviointi lisää itsetuottamusta eli voimaannuttaa oppivaa yksilöä

Entä sitten epäeettinen arviointi?

Esimerkkejä:

- Pidä opiskelijasi pimennossa, mitkä ovat pelin säännöt
- Toteuta kaikki arviointi opintojakson lopussa
- Anna kaikille samat koetehtävät
- Pidä tiukasti kiinni kaikista päivämääristä palautusten suhteen
- Älä anna mitään kirjallista palautetta
- Suunnittele aina jokin tehtäväalue, jota et ehtinyt käydä opetuksessa läpi opiskelijoiden kanssa
- Kun annat kirjoitelmatehtävän, älä anna mitään sanamäärärajaa
- Älä tee kysymyksistä liian suorita
- Älä keskustele opiskelijoiden kanssa siitä, miten heidät arvioidaan
- Jos saat tehtyä hyvän tehtäväpaperin, käytä sitä vuosia

Arvioinnin voimaannuttava merkitys

Empowerment

- Arvioitsija on aktiivinen toimija
- Työyhteisö yhdessä
- Yhteiskunta ympärillä vaikuttaa arviointikulttuuriin
- Arvioinnille annetaan aikaa
- Usko omiin valintoihin, arvioinnin subjektius
- Tilanteeseen tarttuminen
- Joustavuus
- Kasvun ja kehittymisen mahdollisuus

Työpajatehtävä

TURUN
YLIOPISTO

Tarkenna oman oppiaineen arviointisuunnitelmaa.

Aineenopettajien arviointiosaamisen vahvistaminen ja päättöarvioinnin kriteerien käyttöönotto 2020-2021 (AiOpe). Turun yliopiston Brahea-keskus, Areal Research and Development (ARD).

Koulutuksen sisältöjen lähdemateriaalit:

Työpaja I

Atjonen, P. 2017. Arviointiosaamisen kehittäminen yleissivistävän koulun opettajien koulutuksessa – opetussuunnitelmataarkastelun virittämiä näkemyksiä. Teoksessa V. Britschgi & J. Rautapuro (toim.) Kriteerit puntarissa. Suomen kasvatustieteellinen seura. Kasvatusalan tutkimuksia 74, 152.

Atjonen, P. 2015. Kehittävä arviointi kasvatusalalla. Joensuu: Kirjokansi.

Atjonen, P., Laivamaa, H., Levonen, A., Orell, S., Saari, M., Sulonen, K., Tamm, M., Kamppi, P., Rumpu, N., Hietala, R., Immonen, J. 2019. 2019. ” Että tietää missä on menossa” Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 7: 2019.

Opetushallitus 2019. Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019. Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2019:2a.

Opetushallitus 2020. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset. Opetushallitus 10.2.2020.

Opetushallitus 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Tampere: Opetushallitus. Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014:96.

Vesalainen, M. & Huhtala, A. 2018. Arviointi muutoksessa myös kielten opetuksessa? Opettajien ja opettajaksi opiskelevien käsityksiä arvioinnista.

Yliopistopedagogiikka.

Työpaja II

Luukka, M- R. Luento 4.3.2020.

Puukko, M., Huhtanen, M., Lepola, L. Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerien toimivuuden arviointi. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 7:2020.

Venäläinen, S., Saarinen, J., Johnson, P., Cantell, H., Jakobson, G., Koivisto, P., Routti, M., Väänänen, J., Huhtanen, M., Kauppinen, L., Viitala, M. 2020. Näkymiä OPS- matkan varrelta. Esi – ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden 2014 toimivuuden arviointi. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 5:2020.

Työpaja III

Asetus 852/1998. Perusopetusasetus.

Asetus lukiokoulutuksesta 810/2018.

Atjonen, P., Laivamaa, H., Levonen, A., Orell, S., Saari, M., Sulonen, K., Tamm, M., Kamppi, P., Rumpu, N., Hietala, R., Immonen, J. 2019. 2019. ” Että tietää missä on menossa” Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 7: 2019.

Laki 628/1998. Perusopetuslaki.

Lukiolaki 714/2018.

Ouakrim – Soivio, N. 2015. Oppimisen ja osaamisen arviointi. Otava: Keuruu.

Puukko, M., Huhtanen, M., Lepola, L. Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerien toimivuuden arviointi.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 7:2020.

Työpaja IV

Atjonen, P., Laivamaa, H., Levonen, A., Orell, S., Saari, M., Sulonen, K., Tamm, M., Kamppi, P., Rumpu, N., Hietala, R., Immonen, J. 2019. 2019. ” Että tietää missä on menossa”

Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisu 7: 2019.

Atjonen, P. 2007. Hyvä, paha arviointi. Helsinki: Tammi

Gonzalez, J. 2018. Moving from feedback to feedforward.

<https://cultofpedagogy.com/feedforward/>.

Opetushallitus 2019. Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019. Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2019:2a.

Opetushallitus 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Tampere:

Opetushallitus. Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014:96.

Opetushallitus. 10.2.2021. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset.

Työpaja V

Atjonen et al. 2019. "Että tietää, missä on menossa" Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2019:7. Tampere. PunaMusta.

Lukion opetussuunnitelman perusteet. Opetushallitus 2019:2a. Helsinki. PunaMusta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset. Opetushallitus 10.2.2020.

Ouakrim- Soivio, N. 2016. Oppimisen ja osaamisen arviointi. Otava. Keuruu.

Työpaja VI

Atjonen et al. 2019. "Että tietää, missä on menossa" Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2019:7. Tampere. PunaMusta.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Opetushallitus 2014:96. Tampere.

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019. Opetushallitus 2019:2a.

Työpaja VII

Cantell, H. (toim.) 2015. Näin rakennat monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Juva

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset. Opetushallitus 10.2.2020.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Opetushallitus 2014:96. Tampere.

Venäläinen & al. 2020. Näkymiä OPS- matkan varrelta. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2020:5.

Työpaja VIII

Tuntijakoasetus 2012 <https://minedu.fi/documents/1410845/4123068/Perusopetuksen-tuntijako-Valtioneuvoston-asetus-28.6.2012.pdf/>

Tuntijakoasetus 2018 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180793>

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Opetushallitus 2014:96. Tampere. Marja Myllykangas, 3.3.2021. Luento, Opetushallitus.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset. Opetushallitus 10.2.2020.

Venäläinen & al. 2020. Näkymiä OPS- matkan varrelta. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi. 2020:5

Työpaja IX

Asetus 852/1998. Perusopetusasetus

Laki 628/1998. Perusopetuslaki

Marja Myllykangas. Luento 31.3.2021

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. Opetushallitus 10.2.2020

Työpaja X

Atjonen et all. 2019. "Että tietää, missä on menossa" Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2019:7. Tampere. PunaMusta.

Eoppimiskeskus.fi : Hilden, R. 2019. Itsearviointi – taitona tulevaisuuteen.

Hilden, R. Arviointioivalluksia, luento 28.10.2019

Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset. Opetushallitus 10.2.2020.

Ouakrim- Soivio, N. 2016. Oppimisen ja osaamisen arviointi. Otava. Keuruu

Patrikainen 1997. Ihmiskäsitys, tiedonkäsitys ja oppimiskäsitys luokanopettajan pedagogisessa ajattelussa. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteellisiä julkaisuja. N:o 36.

Perusopetuslaki 22§

Perusopetusasetus 10§

Työpaja XI

Asetus 852/1998. Perusopetusasetus

Atjonen et all. 2019. "Että tietää, missä on menossa" Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2019:7. Tampere. PunaMusta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset. Opetushallitus 10.2.2020.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Opetushallitus 2014:96. Tampere.

Työpaja XII

Atjonen, P. 2007. Hyvä, paha arviointi. Tammi.Helsinki.

Atjonen et all. 2019. "Että tietää, missä on menossa" Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2019:7. Tampere. PunaMusta.

Lisätietoa koulutuksesta

Turun yliopiston Brahea-keskus, ARD

suunnittelija Sari Koski

040 5495891(sari.koski@utu.fi)